

**TURUN
YLIOPISTO**

Maineensa takia lakkautettu?

Pernon lukio teollisuuslukiosta lakkauttamiseen 1995–2007

Poliittisen historian
kandidaatintutkielma

Laatija:
Ossi Airaksinen

21.12.2025

Turku

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Poliittinen historia

Tekijä: Ossi Airaksinen

Otsikko: Otsikko

Sivumäärä: 31 sivua

Päivämäärä: 21.12.2025

Tämän kandidaatin tutkielman tutkimustehtävä on selvittää ja analysoida syitä Pernon lukion lakkauttamiseen. Tutkimusaineistona käytetään Turun kaupunginhallituksen ja valtuuston kokouspöytäkirjoja, joissa käsitellään Pernon lukion lakkauttamista, päätöksen valmistelua varten tehtyjä kouluverkkoselvityksiä sekä Pernon lukion johtokunnan pöytäkirjoja ja lukion vuosikertomuksia. Tutkimusmenetelmänä käytetään laadullista sisällönanalyysia osana historiantutkimuksellista päättelyä, jonka avulla tutkimustulokset on kirjoitettu narratiivisen tarinan muotoon.

Pernon lukion lakkautuksen taustalla on nähtävissä koulutussosiologisia, kaupunkikehityksellisiä, taloudellisia ja poliittisia syitä. Eri selitysten arvioimiseksi tutkielmassa on käytetty monialaista tutkimuskirjallisuutta. Etenkin alueellisen eriytymisen ja koulujen eriytymisen näkökulmat nivoutuvat yhteen tapauksessa ja vaikuttavat tapahtumien kulkuun. Nämä ilmiöt ovat puolestaan poliittisia päätöksiä ohjaavista arvoalinnoista.

Lukion huono-osaisuus ja asema Turun lukiomarkkinoilla, johti lukion lakkauttamiseen tilanteessa, jossa kaupunki haki säästöjä ja lukioihin hakevien opiskelijoiden määrä oli laskussa. Toisaalta Pernon lukion heikko asema voidaan johtaa kaupungin asuinalueiden ja koulujen eriytymiskehityksestä. Tällöin syntynyt epäonnistuvan lukion narratiivi on seurausta lukion jäämisestä vaille tarvittavaa tukea. Pernon lukion lakkauttaminen oli pohjimmiltaan kuntapoliittinen päätös, jonka valmisteluprosessi herätti kritiikkiä sen tavasta tiedottaa ja kuulla uudistuksen kohteena olevien koulujen henkilökuntaa, oppilaita ja vanhempia. Lukion maine voidaan nähdä tapauksessa yhdistävänä teemana, joka vaikutti niin lukion toimintaan kuin sen lakkauttamispäätökseen.

Avainsanat: koulutuspolitiikka, koulujen lakkauttaminen, kaupunkitutkimus, kuntapoliitiikka, koulutussosiologia

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
1.1	Tutkimustehtävä	4
1.2	Tutkimusmetodi ja primääriaineisto	5
1.3	Teoreettinen viitekehys	7
2	Pernon lukiosta tulee teollisuuslukio	10
2.1	Lähiölukiolla on omat erityispiirteensä	10
2.2	Teollisuuslukion arki täynnä juhlaa ja murheenaiheita	14
3	Teollisuuslukion lakkauttamisen lähtölaukaus	19
3.1	Lukio- ja kouluverkkoraportit luovat tilannekuvan	19
3.2	Opetuslautakunta esittää muutoksia kouluverkkoon	23
4	Lähiölukion tarina tulee päätökseen	26
4.1	Kaupunginhallitus asettuu lukion lakkauttamisen kannalle	26
4.2	Kaupunginvaltuuston antama tuomio ei lopeta keskustelua	28
5	Johtopäätökset	32
	Lähteet	35

1 Johdanto

1.1 Tutkimustehtävä

Keväällä 1996 Pernon lukion johtokunta anoi ja sai luvan Opetusministeriöltä perustaa teollisuuslinjan, joka otti seuraavana syksynä sisään ensimmäiset oppilaansa. Linjan avaaminen nähtiin positiivisena asiana lukion vetovoimaisuudelle, koko Varsinais-Suomen yrityksille ja teollisuudelle sekä huonomaisen Perno-Pansion lähiön kehitykselle. Silti vain reilu kymmenen vuotta myöhemmin 1.8.2007 Pernon lukio sulki ovensa viimeisen kerran. Tämän kandidaatin tutkielman tutkimustehtävä on analysoida tapahtumien kulkua ja vastata tutkimuskysymykseen, miksi Pernon lukio lakkautettiin.

Tutkimuskysymykseen vastaamiseksi vastataan myös alatutkimuskysymyksiin: millaisia erityispiirteitä Pernon lukiolla oli, millaisia perusteluja Pernon lukion lakkauttamiselle esitettiin päätöstä pohjustavissa selvityksissä ja miten kaupungin päätöksentekoprosessi eteni Pernon lukion tapauksessa. Tutkielman aikarajaus on valittu siten että se pitää sisällään sekä teollisuuslinjan hakuprosessin että lukion lakkauttamisen. Tutkimuksen aikarajauksen alkupuolella suhtautuminen Pernon lukiota kohtaan näyttäytyi ennen kaikkea tavoitteena lukion kehittämiseksi. Vähitellen keskustelu kuitenkin kääntyi lukion lopettamiseen, joten on tutkimuksellisesti kiinnostavaa analysoida ja pyrkiä ymmärtämään tapauksessa esiintyviä jatkuvuuden ja muutoksen teemoja.

Poliittisen historian oppiaineelle tyypillisesti tutkielmassa on läsnä vahva yhteiskuntatieteellinen orientaatio.¹ Tutkimustehtävää varten tutkijan on pyrittävä ymmärtämään tapahtuma-ajan sosiaalista, taloudellista ja poliittista kontekstia sekä tapauksen erityispiirteitä, jotka koskettivat nimenomaan Pernon lukiota. Mary Fulbrook esittää, että historiantutkimus on käytännön arkistotyön lisäksi aina myös teoriaan pohjaava edesottamus.² Koska tutkielman aihetta ei ole aiemmin tutkittu, teorettinen viitekehys on muodostettu hyödyntämällä kattavaa ja monitieteellistä tutkimuskirjallisuutta. Tämän lähestymistavan myötä on mahdollista tunnistaa ja tulkita lukion lakkauttämispäätöksen taustalla vaikuttaneita yhteiskunnallisia ilmiöitä ja testata arkistolähteiden tarjoamia selityksiä suhteessa saatavilla olevaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimuskirjallisuuteen. Pernon lukion tapaus on kiinnostava tutkimuskohde, koska se täyttää aiemman tutkimuksen jättämää aukkoa ja tarjoaa

---

¹ Rentola 2009, 63–64.

² Fulbrook 2002, 4.

monialaisella lähestymistavallaan käyttökelpoista tietoa tulevia koululakkautuksia koskevan päätöksenteon tueksi.

Tutkimuksessa noudatetaan Ville Vuolannon esittelemää mallia historiantutkimuksellisesta tutkimuksesta, jossa tutkimuskirjoitelma ei ole raportti tutkimuksesta, vaan kirjoitelma on itse tutkimus, jossa tutkimustulokset kirjoitetaan yleistajuisen ja juonellisen tarinan muotoon.³ Varsinaisia käsittelylukuja tutkielmassa on kolme, joista jokainen on jaettu kahteen alalukuun. Ensimmäisen käsittelyluvun tehtävänä on tarkastella Perno-Pansion lähiön ja Pernon lukion erityispiirteitä ja olosuhteita 1990-luvun puolivälistä eteenpäin. Toisessa käsittelyluvussa analyysin kohteena on 2000-luvun alun tilanne, jossa opetuslautakunta lähti selvittämään mahdollisia muutoksia Turun alueen kouluverkkoon. Kolmas käsittelyluku erittelee poliittista päätöksentekoprosessia Pernon lukion lakkauttamisen sisältämän esityksen käsittelyn kohdalla Turun kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa sekä prosessiin liittyntä kritiikkiä. Tutkielman lopussa on päätelmäluku, jossa suoritetaan yhteenveto tutkielman tuloksista ja pohditaan niiden merkityksiä.

1.2 Tutkimusmetodi ja primääriaineisto

Tutkielman tutkimusmenetelmänä käytetään laadullista sisällönanalyysia osana historiantutkimuksellista päättelyä. Jouni Tuomi ja Anneli Sarajärvi esittävät laadullisen tutkimuksen kulmakiveksi sisällönanalyysin, jossa tutkija tunnistaa ja teemoittelee tutkimuksellisesti kiinnostavat elementit aineistosta ja sitoo ne yhteen teoreettisen viitekehyksen kanssa.⁴ Jorma Kalela puolestaan esittää, että historiantutkijan työ pitää sisällään kaksi osaa: oikeudenmukaisen kuvauksen tapahtuneesta sekä argumentaation, jossa tutkija pyrkii vakuuttamaan yleisön tutkimustulostensa merkittävydestä. Onnistuakseen työssään historiantutkijan pitää pystyä käsittelemään näitä kahta puolta mukana kaikissa työn vaiheissa.⁵ Mircku Danielsbackan ym. mukaan historiantutkimuksellinen päättely pitää sisällään lisäksi lähdekritiikin käytön, tutkimuskohteen kontekstualisoinnin sekä kirjoittamalla tapahtuvan hermeneuttisen tai teoreettisen päättelyn.⁶ Tätä metodikirjallisuuden luomaa teoriaa vasten läpi tutkielman suoritettuna laadullista analyysin pohja on lähdekritiikin käytössä, jossa keskeistä on etenkin tunnistaa, mitä tarkoitusta varten lähteet ovat syntyneet ja miten ne kuvaavat tapahtunutta omalla tavallaan. Tutkielmassa luodun tarinallisen

---

³ Vuolanto 2007, 309.

⁴ Tuomi ja Sarajärvi 2018, 22–27, 104.

⁵ Kalela 2000, 54–56.

⁶ Danielsbacka et al. 2022, 14.

tapahtumakuvauksen rinnalla kulkee myös teoreettinen viitekehys ja tutkijan havaintoihin ja teoriaan pohjaava argumentaatio.

Tutkimuskohteen kontekstualisoinnissa eli asettamisessa lähteet ja tutkimuskohde osaksi tutkittavan aikakauden yhteiskuntaa⁷ on tässä tutkielmassa oltava erityisen huolellinen, koska iso osa käytettävästä tutkimuskirjallisuudesta on kirjoitettu Pernon lukion lakkauttamisen jälkeen. Menneen ajan toimijoita ei voi tuomita siitä, että he eivät ole osanneet toimia tutkimustiedon mukaisesti, jota ei ollut vielä olemassa heidän aikanaan. Toisaalta samaan hengenvetoon todettakoon Kalelan sanoja lainaten, että ”juuri oman kulttuurin ja tutkimuskohteen kulttuurin eron tekeminen näkyväksi on itse asiassa toinen puoli koko historian tutkimuksen ideaa”.⁸ Eli läpi tutkielman tapahtuvassa analyysissä on keskeistä huolellinen erittely nykykulttuurin ja tutkimuskohteen kulttuurin välillä, jonka kautta on mahdollista lisätä ymmärrystä paitsi tutkimuskohteesta, mutta myös omasta kulttuuristamme. Samalla prosessissa tapahtuu hermeneuttista päättelyä, jossa tutkimustuloksia peilataan jatkuvasti vuoropuhelussa tutkimusaineiston kanssa, sitä mukaa kun tutkijan oma ymmärrys tutkimusaiheesta syvenee.⁹

Tutkimuksen primääriaineisto koostuu Turun kaupunginarkistosta löytyvistä aineistoista, joita ovat Turun kaupunginvaltuuston kokouspöytäkirjat, joissa käsiteltiin Pernon lukion lakkauttamista, sekä sitä edeltäneet aiheita käsitelleet kaupunginhallituksen pöytäkirjat, opetuslautakunnan pöytäkirjat ja muut aiheeseen liittyvät selvitykset. Aineisto on valittu tutkimustehtävää silmällä pitäen siten että kaupungin johdon asiakirjojen lisäksi osaksi analyysia saadaan tehdyt selvitykset ja vaiheet, joiden kautta lukion lakkauttamispäätös tehtiin. Pöytäkirjamuotoisissa aineistoissa historian tutkijan tehtäväksi jää lähdekritiikkiä käyttämällä tulkita aineiston sisältöä ja ymmärtää, että asiakirjat eivät itsessään automaattisesti kerro puolueetonta totuutta tapahtuneesta. Kuten Kalelakin esittää totuus ei ole vain perusteltu näkemys, vaan totuudella on monia eri ulottuvuuksia ja historian tutkijan on jatkuvasti sovitettava tiedossa olevat tosiasiat osaksi tulkintaa ja toisinpäin luodakseen sisäisesti ristiriidaton esitys.¹⁰ Koska asiakirjan luojalla voi olla motiivi jättää itselleen vähemmän suotuisat tekijät merkitsemättä pöytäkirjoihin, on tutkijan lähdekritiikkiä ja päättelyä hyödyntämällä löydettävä uskottava tulkinta.

---

⁷ Ibid.

⁸ Kalela 2000, 107.

⁹ Danielsbacka et al. 2022, 16.

¹⁰ Kalela 2000, 140.

Toinen puoli primääriaineistoa on niin ikään Turun kaupunginarkistosta löytyvät Pernon lukion johtokunnan pöytäkirjat vuosien 1995 ja 2007 välillä sekä lukion vuosikertomukset samalta aikaväliltä. Lukion johtokunnan pöytäkirjojen ja lukion vuosikirjojen ottaminen mukaan aineistoon antaa mahdollisuuden tuoda esille myös niiden ihmisten näkökulmat, joita lukion lakkauttamispäätös kosketti. Lukion asiakirjat palvelevat myös osana tehtävää asettaa tutkimuskohde osaksi omaa aikaansa ja lukion erityispiirteiden erittelyyn.

Lukion vuosikertomukset tarjoavat erilaisen kertomuksen tapahtuneesta verrattuna pöytäkirjoihin. Vuosikertomuksissa viitataan etenkin lukion rehtorin kirjoittamaan tiivistelmään kuluneesta kouluvuodesta. Tässä osassa vuosikertomusta lukion rehtori ja koulun johto kirjoittavat lyhyesti kouluvuoden oleellisista tapahtumista ja usein myös antavat oman mielipiteensä ajankohtaisista lukiota koskettavista aiheista. Vuosikertomuksista löytyy myös lukion oppilaiden kirjoittamia artikkeleja, jossa he tuovat esille opiskelijoiden näkemyksiä lukion toiminnasta. Vuosikertomuksia lukiessa lähdekritiikin kannalta oleellista on ymmärtää, että näkemykset pohjaavat ennen kaikkea kirjoittajien henkilökohtaisiin kokemuksiin. Toisaalta esimerkiksi lukion rehtorin kirjoittaman vuosikoosteen voi ajatella myös edustavan koulun kantaa pääkirjoituksenomaisesti. Vuosikertomukset kuitenkin auttavat ymmärtämään, millainen paikka Pernon lukio oli. Lausunnoilla on myös todistusarvoa koulun henkilökunnan ja oppilaiden näkemyksistä, jota voidaan käyttää vertailukohtana opetuslautakunnan ja kaupunginjohton esityksille Pernon lukiosta.

1.3 Teoreettinen viitekehys

Pernon lukion lakkauttaminen tutkimuskohteena sivuaa useita eri tieteenaloille linkittyviä teemoja, jolloin tutkielmassa käytettävän teoreettisen viitekehyksen tulee niin ikään olla monialaista. Tutkimuskohde oppilaitoksena puoltaa kasvatustieteen käyttöä sopivilta osin osana teoreettista viitekehystä. Perno-Pansion huonomainaisuuden ja alueellisen eriytymisen merkityksen arviointiin voidaan käyttää kaupunkitutkimuksen ja sosiaalitieteiden alan tutkimuskirjallisuutta. Toisaalta Pernon lukion lakkauttamisessa on pohjimmiltaan kyse kuntapoliittisesta päätöksestä, jolloin päätöksenteon arviointi tulee suhteuttaa politiikan alan tutkimuksesta johdettavaan teoriaan. Yhdessä tutkielmaa varten kerätty tutkimuskirjallisuus luo monipuolisen teoreettisen viitekehyksen, jota vasten eri Pernon lukion lakkauttamiseen liittyneitä ilmiöitä voidaan peilata.

Perno-Pansion alueellisten erityispiirteiden erittelyä varten tutkielmassa on käytetty Paula Saikkosen ym. kirjoittamaa THL:n tutkimusraporttia ”Sosiaalinen kestävyys: asuminen, segregatio ja tuloerot kolmella kaupunkiseudulla” ja Jarkko Rasinkankaan väitöskirjaa ”Sosiaalinen eriytyminen Turun kaupunkiseudulla”.¹¹ Nuorten kokemuksia lähiöissä elämisestä avaa Lina van Aerschotin ja Jarkko Salmisen tutkimusartikkeli.¹² Alueellisen eriytymisen ja koulutuksellisen eriytymisen suhdetta avataan tutkielmassa hyödyntämällä Katri Kleemolan ym. tekemää systemaattista kirjallisuusanalyysia 40 suomalaisesta koulusegregaatiota käsittelevästä artikkelista.¹³ Koulujen eriytymisen kontekstualisointia varten tutkielmassa on hyödynnetty Kirsti Häivälän väitöskirjaa, joka tutkii luokattomaan lukioon siirtymisen vaikutuksia suomalaisissa lukioissa.¹⁴ Lisäksi tutkielmassa koulusegregaation määrittelyyn käytetään Laura B. Perryn ym. kansainvälisessä julkaisussa esiintynyttä vertailevan kasvatustieteen alan artikkelia, jossa koulusegregaation kasvatuksellisia ulottuvuuksia peilataan historialliseen ja sosio-kulttuuriseen kontekstiin.¹⁵

Koulujen eriytymisen ilmiöistä Pernon lukion tarinassa keskeisiä ovat kouluvalintaan ja erityisesti peruskoulunsa päättävien opiskelijoiden lukiovalintaan liittyvät näkökulmat. Suomessa peruskoululaisten kouluvalintoja ja niihin liittyvää eriytymistä eri kaupungeissa on tutkittu Piia Seppänen ym., Sonja Kosunen ym. sekä Venla Berneliuksen ja Katja Vilkaman toimesta.¹⁶ Peruskoulunsa päättävien toiseen asteen koulutusvalintojen osalta suomalaiset tutkimukset, kuten esimerkiksi Mira Tuonosen ja Marjatta Vanhalakka-Ruohon toimittama Itä-Suomen yliopiston tutkimusprojektin raportti ja Tarja Tolosen ja Sinikka Aapola-Karin artikkeli, ovat tutkineet koulutusreitivalintojen yhteyttä yhteiskunnallisesti erilaisiin taustoihin sekä kulttuuriseen ja sosiaaliseen pääomaan.¹⁷ Kanadalaisen Eu-Seul Yoonin tutkimusryhmän sekä ruotsalaisten tutkijoiden Anna-Maria Fjelmanin ja Kajsa Yang Hansenin artikkeleja käytetään tutkielmassa Suomessa vähemmän tutkitun ilmiön eli lukiovalinnoista syntyvän lukioiden eriytymisen teoreettisena viitekehystenä.¹⁸ Suomalaisten

---

¹¹ Saikkonen et al. 2018; Rasinkangas 2013.

¹² van Aerschot ja Salminen 2018.

¹³ Kleemola et al. 2023.

¹⁴ Häivälä 2009.

¹⁵ Perry et al. 2022.

¹⁶ Seppänen et al. 2012; Bernelius ja Vilkama 2019; Kosunen et al. 2020.

¹⁷ Tuononen ja Vanhalakka (toim.) 2016.

¹⁸ Yoon et al. 2021; Fjellman ja Hansen 2024.

lukioiden välillä olevista saadaan tietoa Mika Kortelaisen ym. kirjoittamasta Valtiollisen taloudellisen tutkimuskeskuksen raportista ”Lukioiden väliset erot ja paremmuusjärjestys”.¹⁹

Tutkielman aiheen kannalta on tärkeä ymmärtää myös merkityksiä, joita koulujen lakkauttamisella on ja päätöksenteon poliittinen ulottuvuus. Ariel Bierbaumin väitöskirjassa eritellään koulujen lakkauttamisen yhteydessä usein käytettyjä diskursseja ja perusteluja.²⁰ Carise Thompson ym. lähestyvät koulujen lakkauttamista julkisen päätöksenteon avoimuuden ja kansalaisten luottamuksen näkökulmasta.²¹ Ben Kirshner ja Kristen M. Pozzoboni puolestaan nostavat esille oppilaiden näkökulman koulujen lakkauttamispäätöksissä ja vaikutukset heidän elämäänsä.²² Kansainvälisten tutkimustulosten kontekstualisoinnissa Turun kaupungin päätöksentekoon käytetään Samuli Laineen Turun kaupunginvaltuuston toimintaa tutkinutta pro gradu -tutkielmaa.²³

Pernon lukion tarinassa oli yhtenä sivujuonteena sen eri yhteyksissä samaa mediahuomio, joka vaikutti niin poliittiseen päätöksentekoon kuin lukion toimintaan. Tässä tutkielmassa ei tehdä erillistä analyysia median Pernon lukiota koskettaneesta uutisoinnista, mutta aineistosta ilmeneviä mediajulkisuuteen liittyviä näkökulmia tulkitaan kuitenkin politiikan medioitumista käsittelevän kirjallisuuden kautta. Tällaista kirjallisuutta ovat Frank Esserin ja Jesper Strömbäckin toimittama ”Mediatization of Politics – Understanding the Transformation of Western Democracies” ja Juha Herkmanin ”Politiikka ja mediajulkisuus” kirjat sekä Stig Hjarvardin artikkeli “The Mediatization of Society: A Theory of the Media as Agents of Social and Cultural Change.”²⁴

---

¹⁹ Kortelainen et al. 2014.

²⁰ Bierbaum 2016.

²¹ Thompson 2025.

²² Kirshner 2011.

²³ Laine 2020.

²⁴ Esser ja Strömbäck 2011; Herkman 2011; Hjarvard 2008.

2 Pernon lukiosta tulee teollisuuslukio

2.1 Lähiölukiolla on omat erityispiirteensä

Pernon lukio sijaitsi huonomaineisessa Perno-Pansion lähiössä, jota on aiemmin tutkittu kaupunkialueiden välisen alueellisen eriytymisen näkökulmasta esimerkiksi Saikkosen ym. ja Rasinkankaan tutkimuksissa.²⁵ Alueellinen eriytyminen voi määräytyä monien eri muuttujien mukaan, kuten tulotason, työttömyyden, koulutustason tai etnisyyden. Turun seudulla Perno-Pansion alue on yksi keskuskaupungin laitamilla sijaitsevista alueista, joilla korostuu pienituloisuus etenkin suomalaistaustaisten keskuudessa Turun muihin alueisiin verrattuna.²⁶ Yhtenä Perno-Pansion alueen tunnusmerkkinä voidaan pitää siellä sijaitsevia monia Varsinais-Suomen merkittävimmistä teollisuusyrityksistä, jotka työllistävät merkittävän osan alueen asukkaista.

Vuonna 1995 Suomessa oli vuosikymmenen alun lama vielä tuoreena mielessä, vaikka pahin alkoi näyttää olevan jo takanapäin. Lama oli koko suomalaista yhteiskuntaan ravistellut shokki, joka kouluissa ja lukioissa näkyi etenkin säästötoimenpiteinä, jotka johtivat koulutyön suorittamiseen aiempaa vähemmällä resursseilla. Pernon lukiossa säästöt näkyivät esimerkiksi opettajien lomautuksina ja leikkauksissa tukiopetukseen ja kerhotoimintaan, joihin koulun näkökulmasta jäi ”aivan liian vähän resurssia”.²⁷ Resurssienjaossa näkyy myös kaupunginlinja, jossa rahaa lukioille jaetaan samalla logiikalla kuin valtionosuuksia eli opiskelijamäärän mukaan.

Fjellmanin ja Hansenin tutkimuksessa esitetään, että koulutuslaitokset matalamman sosioekonomisen taustan alueilla tarvitsisivat positiivista diskriminaatiota eli suhteessa enemmän resursseja, jotta alueen oppilaat saavuttaisivat saman opetukselliset tavoitteet kuin parempiosaisilla alueilla.²⁸ Asian ollessa näin tilanteessa, jossa laman luomat taloudelliset haasteet näennäisesti osuvat tasapuolisesti Turun lukioihin voidaan arvioida, että Pernon lukio ja sen opiskelijat saattoivat kärsiä lama-ajasta muiden alueen lukioiden opiskelijoita enemmän. Tätä ilmiötä vahvistaa myös alueen profiili, johon kuuluu suhteessa muita Turun

---

²⁵ Saikkonen ym. 2018; Rasinkangas 2013.

²⁶ Saikkonen ym. 2018. 136-138.

²⁷ Pernon lukion vuosikertomus 1994, 1995. 52.1 Vuosikertomukset, 52 Toteuttaminen ja seuranta, 1.2012 Lakkautetut koulut: Pernon lukio, Kasvatus- ja opetusvirasto, Turun Kaupunginarkisto.

²⁸ Fjellman ja Hansen 2024, 16.

alueita korkeampi työttömyys, jolloin lama jo itsessään saattoi koettaa Perno-Pansion asukkaita ja perheitä paljon.

Yksi Pernon lukion lakkauttamiseen liittyneistä ilmiöistä on Turun lukioiden välillä esiintynyt eriytyminen eli se, missä määrin erilaisista sosioekonomisista, etnisistä tai taidollisista taustoista tulevat oppilaat ryhmittyvät eri kouluihin. Koulujen eriytymisen on nähty johtavan laajempiin eroihin suorituksissa ja mahdollisuuksissa hyväosaisten ja vähempiosaisten vanhempien lasten välillä.²⁹ Suomessa koulujen välistä eriytymistä tapahtuu naapurustojen eriytymisen seurauksena, painotusluokkien myötä, toiseen asteen kouluvalintojen ja korkeakouluvalintojen yhteydessä. Toisen asteen kouluvalinnoissa eriytymistä Suomessa on tutkittu etenkin vertailemalla lukioita ja ammattikouluja. Tutkimustiedon valossa koulutustaso periytyy Suomessa.³⁰ Kansainvälisestä tutkimuksesta puolestaan tiedetään, että samantyyppinen ilmiö on nähtävissä myös lukioiden välillä. Korkeakoulutettujen vanhempien lasten ja hyvin koulussa pärjäävien opiskelijoiden hakiessa ensisijaisesti keskusta-alueilla sijaitseviin lukioihin tai tavoitelluille erikoislinjoille.³¹ Perno-Pansion alueen maine, sijainti kauempana Turun keskustasta ja houkuttelevan erityislinjan puute vaikuttikin lukion vetovoimaisuuteen ja siihen millaisia oppilaita lukioon valikoitui.

Vuonna 1995 Pernon lukiossa oli yleistä tietoa niin opetushenkilökunnan kuin opiskelijoiden joukossa, että lukiolla oli haasteena houkuttaa korkeatasoisia ja motivoituneita opiskelijoita. Tarkasteluvälin alkupuolella lukion vuosikertomuksissa ja johtokunnan pöytäkirjoissa nouseekin esiin huoli koulun opiskelijoiden koulumenestyksestä. Huoli kohdistui esimerkiksi huonoon valmistautumiseen ylioppilaskokeita ja koeviikkoja varten, suureen poissaolojen määrään ja osalla tunneista esiintyvään tuntehäirintään. Havaittuihin ongelmiin reagoitiin lukiossa esimerkiksi positiivisella asennekasvatuksella ja tiukentamalla linjaa poissaoloihin. Lisäksi lukiossa lisättiin opettajien keskinäistä yhteistyötä sekä varmistettiin opiskelijoiden äänen kuulumisen ottamalla kaksi opiskelijajäsentä mukaan koulun johtokuntaan.³² Parannusesityksistä huolimatta tulevat luvut esittävät, miten erilaiset koulunkäynnin haasteet opiskelijoilla eivät osoittautuneet helpoksi ongelmaksi ratkaista.

---

²⁹ Yoon ym. 2022, 52; Perry, Rowe ja Lubienski 2022, 1.

³⁰ Kleemola et al. 2023, 10.

³¹ Fjellman ja Hansen 2024, 3–5.

³² Pernon lukion vuosikertomus 1994, 1995; Pernon lukion johtokunnan pöytäkirja 1/1995, 13.1 Johtokunnan pöytäkirjat, 13 Päättöksenteko, 1.2012 Lakkautetut koulut: Pernon lukio, Kasvatus- ja opetusvirasto, Turun kaupunginarkisto.

1990-luvun puoliväli oli Pernon lukiossa uudistusten aikaa. Lukukaudella 1995–1996 siirryttiin Suomen lukioissa nk. luokattomaan lukioon. Tämän myötä opiskelijat saivat lisää vapautta omien opintojensa suunnitteluun. Siirtymän kuvaillaan Pernon lukiossa tapahtuneen sujuvasti kiitos jo aiemmalla lukukaudella suoritetun osittaisen siirtymän luokattomaan lukioon ja pitämällä syksyllä käytössä yhä melko perinteisen lukujärjestyksen.³³ Myöhemmin esimerkiksi Häivälän Turun yliopistoon tehdyssä väitöskirjassa lukion aineenopettajat ovat liittäneet huoleensa luokattoman lukion syrjäytymisriskiin ja pahoinvoinnin lisääntymiseen. Tutkimusta varten haastatellut turkulaiset aineenopettajat arvioivat lisääntyneen vapauden ja valinnanmahdollisuuksien hyödyttäneen menestyviä opiskelijoita negatiivisten vaikutusten kohdistuessa muihin.³⁴ Hyvin sujuneesta siirtymästä huolimatta Pernon lukiossakin luokattoman lukion vaikutuksia opiskelijoihin ja opiskeluun pohdittiin kiivaasti 2000-luvun puolella.

Luokattomaan lukioon siirtymä ei kuitenkaan ollut ainut tähän aikaan lukiossa vireillä ollut uudistus. Samalla lukukaudella aloitettiin suunnittelu yhdessä alueen elinkeinoelämän kanssa teollisuuslinjan avaamisesta lukioon. Hanke saikin merkittävää tukea paikalliselta ja kansalliselta elinkeinoelämältä. Alkuvaiheessa mukana olleita nimekkäitä yritysysteistyökumppaneita olivat esimerkiksi Turun telakka, Valmet Oy Pansio, Neste Oy Naantalın jalostamo ja Nokia kulutuselektronikka. Myös talouden alan etujärjestöt tukivat hanketta järjestöjen kuten Teollisuus ja Työnantajat ja Taloudellinen tiedotustoimisto puhuessa hankkeen puolesta. Nämä toimijat kuten myös Pernon lukion johtokunta näkivät hankkeella olevan merkittävä rooli lukion ja teollisuuden alan yhteistyön kehittämisessä ja antavan linjan opiskelijoille mahdollisuuden kehittää modernia tietotaitoa, josta olisi heille hyötyä jatko-opinnoissa ja työelämässä.³⁵

Hanke sai hyväksynnän Turun kaupunginhallitukselta, joka anoi Pernon lukiolle erityistehtävälupaa Opetusministeriöltä lukion johtokunnan esityksen mukaisesti keväällä 1996. Päätös teollisuuslinjan perustamiseen ja ensimmäisten teollisuuslinjan opiskelijoiden sisään ottamiseen syksyllä 1996 tuli Opetusministeriöltä 28.5.1996. Hakemuksessa Pernon lukio haki kolmea asiaa: erityistehtävälupaa, oikeutta poiketa oppilaaksi ottoa koskevista säännöksistä ja laskennallisen lukiolain 21 § mukaisen tuntimäärän korottamista. Näistä kaksi ensimmäistä liittyivät oleellisesti erityislinjan perustamiseen ja tarkoittivat, että Pernon

³³ Pernon lukion vuosikertomus 1996.

³⁴ Häivälä 2009, 130–131.

³⁵ Pernon lukion johtokunnan pöytäkirjat 2/1995, 1/1996, 2/1996.

lukioon avataan erityislinja, jolle valittaviin 30 opiskelijaan voidaan käyttää normaalista eriäviä painotuksia ja valintakriteerejä opiskelijavalinnassa. Näihin Opetusministeriö myönsi luvan.³⁶

Opetusministeriö kuitenkin hylkäsi tuntimäärän korottamisen määrärahojen niukkuuteen vedoten. Käytännössä tuntimäärän korottaminen olisi tarkoittanut lisää rahaa lukiolle opetuksen järjestämistä varten. Lukion johtokunta perusteli tuntimäärän korotusta sillä, että teollisuuslinjan opetustavoitteiden saavuttaminen vaatii lisäresursseja, jotta ryhmäkoot eivät kasvaisi liian isoiksi teollisuuslinjan erikoiskursseilla ja yleinen kehys jäisi muun opetuksen käyttöön.³⁷ Toisaalta Pernon lukion rahoitus kokonaisuudessaan lisääntyi ja se pystyi laajentamaan kurssitarjontansa jo pelkästään sen pohjalta, että lukiossa aloittaa jatkossa 30 oppilasta enemmän kuin aiemmin. Ylimääräistä rahoitusta, joka oli ajateltu suunnitelmassa käytettäväksi esimerkiksi atk-laitteisiin, laboratoriotarvikkeisiin ja elektroniikkaan ei kuitenkaan valtion suunnalta tullut.

Muista Turun lukioiden erityislinjoista Puolalanmäen musiikkilukio, Kastun luonnontiedelukio ja Aurajoen urheilulukio saivat korotettua valtionapua määrän vaihdellessa 20–30 % opiskelijaa kohden siinä, missä Kupittaaan lukion IT-linja ja Juhana herttuan lukion taideviestintälinja pyörivät Pernon lukion tavoin ilman lisätukea.³⁸ Erityislinjojen kurssitarjonta ja toiminta vaihtelevat ja sitä kautta tarve rahoitukselle on myös eri. Päätös rahoituksen tarpeesta on silti esitettävissä arvokysymyksenä, jossa vaikuttaa paitsi erityislinja ja kuinka arvokkaana sen toiminta nähdään, mutta myös lukion historia ja arvostus. On mahdollista, että mikään uusi erityislinja ei olisi saanut korotettua valtionavustusta tuohon aikaan valtion talouden ollessa tiukalla laman jäljiltä. Toisaalta voidaan spekuloida, ettei lähiössä sijainnut teollisuuslukio tukikohteena ollut myöskään se kaikkein hohdokkain verrattuna perinteikkäisiin musiikki- tai urheilulukioihin, mikä saattoi vaikuttaa päätökseen tuesta.

Pernon lukion tarinassa voidaan keskeisinä taustalla vaikuttaneina tekijöinä tunnistaa 1990-luvun laman aiheuttama hankala julkinen taloustilanne ja luokattomaan lukioon siirtyminen. Laman jäljiltä rahoitus ja resurssit olivat tiukassa ja luokaton lukio muutti opiskelua opiskelijan omaa vastuuta korostavaan suuntaan. Molemmat näistä ilmiöistä asettivat Pernon

---

³⁶ Pernon lukion johtokunnan pöytäkirja 3/1996.

³⁷ Pernon lukion johtokunnan pöytäkirja 1/1996 ja 3/1996.

³⁸ Lukioverkko 2004–2010 -lukioverkko-työryhmän raportti. Lukioverkko-työryhmä, Koulutoimintakeskus, Turun kaupunki.

lukion toiminnalle haasteita, jotka tulevat ilmi seuraavaksi siirryttäessä tarkastelemaan tarkemmin lukion ensimmäisiä vuosia teollisuuslukiona.

2.2 Teollisuuslukion arki täynnä juhlaa ja murheenaiheita

Ensimmäisenä teollisuuslinjan syksynä vuonna 1996 erityislinjalla aloitti 19 opiskelijaa. Heidän kokemuksiaan ja ajatuksia ensimmäisestä teollisuuslukion vuodesta tuotiin esille keväällä 1997 vuosikertomuksessa opiskelijoiden itsensä, ryhmän luokanvalvojan sekä lukion rehtorin näkökulmista. Kaikissa kolmessa nostetaan esille, kuinka toiminta on lähtenyt hyvin liikkeelle siitä huolimatta, että erityislinja hakee yhä hieman identiteettiään. Opinnoista oppilaat ja opettaja nostavat esille vuosikertomuksessa erityiskurssit, joiden parissa opiskelijat olivat muun muassa vierailleet lähiseudun tehtaissa ja tutustuneet työpajoissa eri teollisuuden aloihin. Lisäksi opiskelijoille järjestettiin työelämätaitoihin liittyviä esiintymis- ja vuorovaikutuskursseja sekä teollisuuteen liittyviä maantiedon ja historian kursseja.³⁹

Teollisuuslinjan avaaminen näkyi konkreettisesti lukion opiskelijoiden arjessa esimerkiksi lisääntyneenä kurssitarjontana sekä teollisuuteen ja kansainvälisyyteen suuntaavina projekteina. Luokattoman lukion kurssitarjotin tarkoitti sitä, että teollisuuslinjan erikoiskurssit olivat koko lukion opiskelijoiden valittavissa ja lisääntynyt opiskelijamäärä tarkoitti sitä, että ihan tavallisissa kursseissakin oli useampia ryhmiä valittavana tuoden joustavuutta ja valinnanvaraa opintojen suunnitteluun. Lukio profiloitui myös kansainvälisyydessä hakemalla ystävyyskouluja Euroopasta sekä EU-rahoitusta Comenius-projektiin, jossa oppilaat loivat yhteyksiä kouluvierailujen ja sähköpostien välityksellä muunmaalaisten eurooppalaisten lukiolaisten kanssa, oppivat heidän kulttuureistaan ja jakoivat omaa kulttuuriaan yhteistyökouluille. Koulussa aloitettiin myös naisten roolia teollisuudessa edistävä projekti, jonka pääpainona oli sukupuolten tasa-arvon edistäminen perinteisesti miehisillä teollisuuden aloilla ja työmarkkinoille sisäänkäynnin kynnyksen madaltaminen koulun naispuolisille opiskelijoille.⁴⁰

Teollisuuslinjan avaamisen myötä media nousee ensimmäistä, muttei viimeistä kertaa näkyvään rooliin Pernon lukion tarinassa. Jo keväällä 1996 Pernon lukio rikkoi uutiskynnyksen lukiolle myönnetyn luvan perustaa teollisuuslinja myötä, mutta syksyllä uutisointi lisääntyi ja tuli lähemmäksi koulun arkea esimerkiksi sillä, että teollisuuslinjan

---

³⁹ Pernon lukion vuosikertomus 1997.

⁴⁰ Pernon lukion vuosikertomukset 1997 ja 1998; Pernon lukion johtokunnan pöytäkirja 1/1998.

oppilaiden ensimmäinen oppitunti kuvattiin näytettäväksi Yleisradion puoli yhdeksän uutisten yhteydessä. Oppilaille tämä julkisuus tuli yllätyksenä siinä, missä opettajien ja rehtorin kommenteissa on nähtävissä myös positiiviseen huomioon liitettävää ylpeyttä.⁴¹

Mediahuomio ei kuitenkaan päättynyt teollisuuslinjan avaamiseen vaan lukion aineistoista paljastuu, että koulu sai seuraavan parin vuoden aikana todella paljon huomiota mediassa. Koulu otti positiivisen mediahuomion ilolla vastaan ja siihen yhdistettiin myös monia positiivisia vaikutuksia. Näkyvyys mediassa johti koulun näkökulmasta esimerkiksi talousarvion ulkopuoliseen tukeen. Lukukaudella 1997–1998 Pernon lukio sai 100 000 markan tuen Opetushallitukselta matematiikan ja luonnontieteiden opetusvälineiden hankintaan ja lisäksi kaupungin ulkopuolista tukea saatiin muun muassa Suomi Tietoyhteiskunnaksi -hankkeelta ja matkapuhelinvalmistaja Nokialta.⁴² Ulkopuolinen tuki auttoi paikkaamaan esimerkiksi teollisuuslinjan hakuvaiheessa hylättyä resurssimäärän nostoa ja auttoi kehittämään lukion opetusta. Onkin ymmärrettävää, että lukion johto suhtautui myönteisesti lukion saamaan mediahuomioon tähän aikaan.

Taloudellinen tuki ei kuitenkaan ollut ainoa positiivinen asia, jonka lukion johto näki lisääntyneessä myönteisessä uutisoinnissa. Jo teollisuuslinjan suunnitteluvaiheessa johtokunnan pöytäkirjoissa esitetään, että ”erityislinja nostaisi tietysti lukion profiilia ympäristön ja kouluun hakeutuvien silmissä”.⁴³ Tämä viesti toistuu myös teollisuuslukion ajan ensimmäisissä vuosikertomuksissa ja linkittyy yhä vahvemmin mediahuomion rooliin lukion profiilin nostajana, joka mahdollistaa ”paremman oppilasaineksen”.⁴⁴ Lukio vaikuttaa tunnistavan median välineenä heidän omien tavoitteidensa ajamisessa. Esimerkiksi lukiossa lukukaudella 1997–1998 alkaneen etäopetusprojektin yhteydessä koulun johto nostaa esille mahdollisuuden opetuksen kehittämisen lisäksi hankkia ”suurta PR:ää, muun muassa TV-mainoksien kautta koulun markkinoimiseen.”⁴⁵

Lukio on toimijana julkinen instituutio ja Pernon lukion tapauksessa on nähtävissä selkeitä merkkejä politiikan tutkimuksen parissa tutkitusta ilmiöstä, jota kutsutaan medioitumiseksi. Poliitiikan medioitumista tutkineet Esser ja Strömbäck sekä Herkman esittävät ilmiön pidemmän aikavälin prosessina, jonka myötä uutismedian merkitys instituutiona kasvaa

---

⁴¹ Pernon lukion vuosikertomukset 1997 ja 1998.

⁴² Ibid.

⁴³ Pernon lukion johtokunnan pöytäkirja 1/1996.

⁴⁴ Pernon lukion vuosikertomukset 1997 ja 1998.

⁴⁵ Pernon lukion vuosikertomus 1998.

vaikuttaen poliittisiin prosesseihin ja poliittisiin instituutioihin. Medioituminen on kaksisuuntainen ilmiö, jossa media vaikuttaa poliittisten instituutioiden toimintaan, mutta yhtä lailla poliittiset toimijat voivat hyödyntää mediaa omien tavoitteidensa ajamiseen.⁴⁶ Vaikka ilmiötä on tutkittu etenkin poliittisten toimijoiden yhteydessä esimerkiksi Hjarvard tuo esille, että medioitumista on käytetty myös teoreettisena viitekehystenä tutkittaessa median ja muiden instituutioiden välisiä vuorovaikutussuhteita.⁴⁷ Esser ja Strömbäck tuovat esille yhtenä medioitumisen mittarina sen missä määrin toimija alkaa käyttämään omassa toiminnassaan medialogiikkaa, johon kuuluu esimerkiksi journalistinen ammattimaisuus ja kaupallisuus.⁴⁸

Ehkä kuvaavin esimerkki tavasta, jolla Pernon lukiossa medioituminen ilmeni, löytyy vuonna 1997 ”Pernon menestyvän lukion tunnusmerkit v. 2002” -visiosuunnitelmasta. Tässä suunnitelmassa koulun johto visioi monien muiden tunnusmerkkien ohessa, että vuonna 2002 lukiolla olisi oma palkattu PR-henkilö/”imagokonsultti”/markkinointisihteeri, joka edistäisi lukion positiivista julkisuuskuvaa ja hankkisi sponsoreita.⁴⁹ Näyttäisi siltä, että Pernon lukion johtokunta tulkitse positiivisen mediajulkisuuden tulleen jäädäkseen ja, että sillä voisi olla keskeinen rooli tulevaisuudessakin osana menestyvää Pernon lukiota. Samalla sponsoreiden hankkimisessa ja koulun markkinoinnissa on nähtävissä kiinnostava yhteys lukiokoulutukseen liittyvän kilpailun oppilaista ja 2000-luvun vaihteen medioituvan yhteiskunnan välillä, jossa positiivinen imago näkyy yhä tärkeämpänä kilpailuvalttina.

Vuosina 1998 ja 2000 tehdyissä ilmapiirikartoituksissa paljastuu sekä opiskelijoiden että koulun henkilökunnan olleen sitä mieltä, että koulussa tapahtui turhan paljon myöhästelyä, lintsaamista ja muita koulutoimintaan liittyviä negatiivisia ilmiöitä.⁵⁰ Ilmapiirimittaukset toisaalta esittävät yhteishengen opiskelijoiden ja opettajien parissa hyvänä. Esimerkiksi vuoden 2001 vuosikertomuksessa oli koulun opiskelijan kirjoittama artikkeli, jossa haastatellut opiskelijat kuvailivat koulun ilmapiiriä viihtyisäksi ja näkevät positiivisena asiana, että Pernon lukiossa myös peruskoulussa heikosti pärjänneet opiskelijat saavat mahdollisuuden jatko-opintoihin.⁵¹ Lina van Aerschotin ja Jarkko Salmisen lähiötutkimuksessa paljastuikin, että nuoret ovat yleensä tietoisia lähiönsä maineesta, mutta

---

⁴⁶ Esser ja Strömbäck 2014, 6-8, 22-23; Herkman 2011, 22-30.

⁴⁷ Hjarvard 2008, 106-108.

⁴⁸ Esser ja Strömbäck 2014, 16-18.

⁴⁹ Pernon lukion johtokunnan pöytäkirja 2/1997.

⁵⁰ Pernon lukion johtokunnan pöytäkirjat 3/1998 ja 1/2000.

⁵¹ Pernon lukion johtokunnan pöytäkirja 1/2000; Pernon lukion vuosikertomus 2001.

usein kokevat alueen itselleen merkityksellisenä ja tärkeänä⁵² Vaikuttaakin siltä, että lukion opiskelijat eivät nähneet itseään ongelmana ja tuovat esille tärkeän mahdollisuuksien tasa-arvoon liittyvän arvokysymyksen siitä, millaisille opiskelijoille tulisi löytyä paikka lukio-opinnoissa.

Lukion opettajat ja rehtori näkivät opiskelijoidensa opiskeluasenteen ja heikot suoritukset asiana, jota pitäisi pyrkiä korjaamaan.⁵³ Vuosikertomuksissa alkoikin näkyä vuodesta 1999 eteenpäin trendi, jossa vuosi vuodelta yhä suuremman osan tekstissä sai rehtorin ”palopuhe” oppilaille, jossa hän ylhäältä päin tilittää, millaisia ongelmia oppilaiden asenteessa opiskelua kohtaan on. Rehtorin kirjoituksissa heikot suoritukset ylioppilaskirjoituksissa ja kurssisuoritusten hylkäykset olivat seurausta oppilaiden motivaatio-ongelmista ja laiskuudesta.⁵⁴ Näin hän tulee samassa esittäneeksi suoraa kritiikkiä koulunsa oppilaita kohtaan ja vahvistaa tulkintaa, jonka mukaan koulun henkilökunta näki opiskelijansa ”huonona aineksena”. Lukion johdon toiveena esitetään päällisesti, että opiskelijat selvittävät ongelmansa ja pärjäävät paremmin, mutta onko todellisuudessa kuitenkin toive, että heillä ei näitä ongelmia olisi ollut alunperinkään. Kysymys linkittyy jälleen arvoihin ja siihen, millaiset opiskelijat ovat toivottuja lukio-opiskelijoita.

Toisaalta rehtori linkitti osasyylliseksi heikkoon opintomenestykseen lukiouudistuksen, jonka myötä opiskelijoilta vaadittiin yhä enemmän vastuuta omasta opiskelusta.⁵⁵ Rehtori toteaa, että hänen näkemyksensä mukaan Pernon lukioon olisi sopinut paremmin luokkamuotoinen lukio-opetus.⁵⁶ Tämä näkemys saakin tukea esimerkiksi Häviälän väitöskirjatutkimuksesta, jonka yhtenä tutkimustuloksena oli, että heikommat opiskelijat olivat uudistuksen häviäjiä.⁵⁷ Voikin olla, että luokattoman lukion uudistusta suunniteltaessa ei tunnistettu vaikutuksia lukioihin, joiden opiskelijoiden akateeminen lähtötaso on keskivertoa matalampi ja joilla esiintyy opiskelun ohjaamisen haasteita.

Teollisuuslinjan alkuvuosina koulun aineistosta hehkuu positiivisuus ja innostus koulun kehittämiseen. Aineistosta on toisaalta nähtävissä, että kiiltokuvan alla kytivät samat ongelmat kuin aiemmin opiskelumenestyksen säilyessä huolenaiheena. Vaikuttaakin siltä, että lukion johdon toive oppilasmateriaalin parantumisesta ei varsinaisesti toteutunut

---

⁵² van Aerschot ja Salminen 2018, 259-260.

⁵³ Pernon lukion johtokunnan pöytäkirja 2/1997.

⁵⁴ Pernon lukion vuosikertomukset 1999–2004.

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Pernon lukion johtokunnan pöytäkirja 2/1997; Pernon lukion vuosikertomukset 2001, 2002 ja 2004.

⁵⁷ Häviälä 2009, 130.

teollisuuslukion avaamisen myötä. Ajan ihmisten näkemykseen Pernon lukiosta vaikutti väistämättä sen sijainti huonomaineisessa Perno-Pansion lähiössä, joka vaikutti siihen, että sinne hakeutui enimmäksä määrin opiskelijat, jotka eivät päässeet muihin Turun lukioihin. Teollisuuslinjan hakeminen ja sen mukanaan tuomat projektit ja yhteistyö voidaan nähdä yrityksenä nostaa lukion profiilia, jolloin media nähtiin yhteistyökumppanina ja mahdollisuutena. Seuraavassa käsittelyluvussa tarkastellaan, miten tässä luvussa esitellyt ilmiöt näyttäytyivät Turun kaupungin alkaessa selvittämään, millaisia muutoksia kouluverkkoon olisi tehtävissä 2000-luvun alussa.

3 Teollisuuslukion lakkauttamisen lähtölaukaus

3.1 Lukio- ja kouluverkkoraportit luovat tilannekuvan

Vuosien 2003 ja 2005 välillä Turussa tuli ajankohtaiseksi tarkastella Turun lukio- ja kouluverkon toimintaa ja tarkoituksenmukaisuutta sekä etsiä kehityskohteita. Tarpeen uudistaa kouluverkkoa taustalla oli myös sisäasiainministeriön 11.5.2005 asettama kunta- ja palvelurakennemuutos, jonka tavoitteena oli toiminnan tarkoituksenmukaisuuden kehittämisen lisäksi säästöjen haku.⁵⁸ Työ kouluverkon uudistamiseksi kulminoitui 12.12.2005 kaupunginvaltuuston kokoukseen, jossa äänestettiin muutoksista Turun kouluverkkoon vuosina 2006–2010. Tätä työtä varten opetuslautakunnan työryhmä teki kaksi lukio- ja kouluverkkoa tarkastelevaa raporttia. Ensimmäisenä 6.8.2004 valmistui lukioverkkoraportti, jossa kerrotaan Pernon lukion tilanteesta 2000-luvun alussa. Tämän raportin jatkeena valmistui kouluverkkoraportti, jossa tarkasteltiin Turun alueen kouluja kokonaisuutena. Tässä raportissa todettiin, että lukiokentällä ei vuodessa ollut tapahtunut radikaaleja muutoksia eli lukioverkon osalta se pitäytyi pitkälti samoissa tuloksissa kuin lukioverkkoraportti.⁵⁹ Kouluverkkoraportti⁶⁰ toimi pohjana syksyn 2005 poliittiselle päätöksentekoprosessille ja piti sisällään myös Pernon lukion tulevaisuutta koskevan ehdotuksen.

Lukioverkkoraportti nosti esille useita Pernon lukion haasteita. 2000-luvun alussa lukioon hakevien opiskelijoiden määrä kääntyi laskuun, ja kaupungin lukioiden sisäänottopaikat eivät täytyneet. Kaikista eniten opiskelijamäärän lasku näkyi Pernon lukiossa, jonka voi nähdä johtuvan sen asemasta vähiten haluttuna opiskelupaikkana Turun lukioista. Vuonna 2003 lukion 115 aloituspaikasta vain 70 täyttyi. Tämä johti myös lukion tuntikehyksen leikkaamiseen, jonka seurauksena kurssitarjottimesta katosi 100 kurssia ja viiden opettajan työpanos.⁶¹ Pernon lukion voidaan katsoa olleen tässä kohtaa näivettymisen tiellä ja supistuva kurssitarjotin hankaloitti Pernon lukion asemaa entisestään.

Pernon lukion laskevaa opiskelijamäärää selitetään lapsimäärän laskulla Perno-Pansion lähiössä, syrjäisellä sijainnilla ja sillä, että suurin osa Pernon yläasteen oppilaista ei

---

⁵⁸ Opetuslautakunnan päätös 226 (19.10.2005), 13.7: 44 Turun kaupunginhallituksen pöytäkirjat, Hallintokeskus, Kaupunginkanslia, Turun kaupunginarkisto

⁵⁹ Opetuslautakunnan päätös 226 (19.10.2005); Lukioverkkoraportti 2004.

⁶⁰ Kouluverkon tarkistamista koskeva suunnitelma, joka löytyy liitteenä Opetuslautakunnan päätöksessä 226 (19.10.2005).

⁶¹ Lukioverkkoraportti 2004; Pernon lukion vuosikertomus 2005.

hakeutunut lukioon.⁶² Tolonen ja Aapola-Kari toteavat, että hallitusohjelmissa ja strategioissa koulutusvalinta nähdään uusliberalistiseen filosofiaan sopivana rationaalisenä ja yksilön tekemänä päätöksenä.⁶³ He ja Vanhalakka-Ruoho kyseenalaistavat tämän yksilön roolia korostavan näkemyksen ja esittävät, että valinnan taustalla vaikuttaa sosiaalisen ympäristön ja sosiaalisten suhteiden pohjalta muodostuva sosiaalinen ja kulttuurinen pääoma. Vanhempien koulutustausta, asuinpaikka ja kaveripiiri vaikuttavat nuoren tekemiin koulutusvalintoihin.⁶⁴ Tutkimustiedon valossa ei olekaan yllätys, että iso osa Perno-Pansion nuorista suuntasi peruskoulun jälkeen ammatilliseen koulutukseen.

Lukioverkkoraportti paljastaakin, että Pernon lukion opiskelija-aines todella erosi merkittävästi muista Turun lukioista sisäänpääsykeskiarvon ollessa vuonna 2004 6,8. Pernon lukioon valituista enemmistön keskiarvo jäi alle Turun kaupungin asettaman lukioiden sisäänottorajan eli 7,3. Tätä selittää Pernon lukion rooli sijoituslukiona, johon pystyttiin sijoittamaan opiskelijoita, joiden keskiarvo ei riittänyt Turun muihin lukioihin. Samassa yhteydessä tuodaan myös esille karu totuus teollisuuslinjasta, joka ei todella onnistunut täyttämään koulun johdon sille asettamia odotuksia. Lukioverkkoraportissa kerrotaan linjan suosion laskeneen nopeasti perustamisen jälkeen 2000-luvulle tultaessa hakijamäärän jääden kouralliseen.⁶⁵

Teollisuuslinjan epäonnistumiselle opiskelijoiden houkuttelussa voidaan hakea selitystä Yoonin ja kumppaneiden tutkimuksesta, jossa erilaiset lukioiden erityislinjat nähdään alueensa sosiaalista todellisuutta toisintavina mekanismeina.⁶⁶ Vaikka teollisuuslinjan avaaminen käy yritysyhteistyön näkökulmasta järkeen Perno-Pansion lähiössä, niin sen teollisuudenalan töihin valmistava näkymä ei ole omiaan houkuttelemaan akateemisesti hyvin pärjääviä korkeasta sosiaalisesta asemasta tulevia opiskelijoita lähiölukioon. Lisäksi myöskään historia ei ole ystävällinen hankkeen toteuttamisajankohdalle yhteiskunnan tietotekniikan ja digitalisaation läpimurron myötä 2000-luvun vaihteessa.

Perno-Pansion haasteisiin voidaan etsiä vastausta myös toteutetusta kaupunkipolitiikasta, jonka seurauksena turkulaiset perheet eivät ole katsoneet Perno-Pansiota hyväksi paikaksi perustaa perhettä. Rasinkankaan väitöskirjan tuloksissa Perno-Pansio paitsi kuuluu

---

⁶² Lukioverkkoraportti 2004.

⁶³ Tolonen ja Aapola-Kari 2021, 130.

⁶⁴ Vanhalakka-Ruoho 2016, 2.

⁶⁵ Lukioverkkoraportti 2004.

⁶⁶ Yoon et al 2022, 67.

vähäresurssisten asuinalueiden ryhmään, mutta sen lisäksi asukkaat kokivat asuinalueen viihtyisyyden, palveluiden ja turvallisuuden heikentyneen. Rasinkangas tuo myös esille, että toisesta Turun huonomaineisesta lähiöstä Varissuosta poiketen Perno-Pansio ei ollut laajojen kaupunkijohtoisten kehittämishankkeiden kohteena.⁶⁷ Kehittämishankkeiden puute asuinalueella, joka jo entuudestaan erottui negatiivisesti suhteessa muihin Turun lähiöihin, ei ole omiaan houkuttelemaan uusia asukkaita alueelle ja sitä kautta lapsia kouluihin.

Vaikutussuhde koulun ja asuinpaikan valinnan välillä voidaan tulkita vaikuttavan myös toiseen suuntaan. Berneliuksen ja Vilkan artikkelissa todetaan vanhempien ottavan huomioon koulujen sisäänottoalueet valitessaan asuinpaikkaansa. Vanhemmat pitävät mieluisampana asuntokohdetta, jonka lähikoulun he mieltävät hyväksi lapsilleen.⁶⁸ Näin ollen asuinalueen ja koulun huono-osaisuus ovat yhteydessä toisiinsa, ja koulujen huonolla maineella on negatiivinen vaikutus asuinalueelle. Pernon lukion tapauksessa voidaan kuitenkin kysyä, onko asuinalueen näkökulmasta kurjempi vaihtoehto se, että alueella on huonomainen lukio vai että lukiota ei ole ollenkaan.

Laskevaan oppilasmäärään Perno-Pansiossa saattoi myös vaikuttaa koulushoppailu. Kosunen ym. Espoon kouluihin kohdistuneessa tutkimuksessa etenkin korkeamman sosioekonomisen pääoman omaavat vanhemmat käyttivät perusopetuksen painotusluokkia saadakseen lapsensa haluamaansa kouluun, mutta myös haluamalleen luokalle.⁶⁹ Turun koulujen painotusluokkia tutkinut Seppänen esittää kaupunkiin muodostuneen ”koulumarkkinat”, jotka näyttäytyvät hänelle uusliberalistisen koulutuspolitiikan ilmentymänä, jossa vanhemmilla on vapaus valita ja shoppailla lapsilleen paras vaihtoehto.⁷⁰ Niin Seppänen kuin Kosunen tutkimusryhmä näkevät koulushoppailun olevan ristiriidassa suomalaisen koulujärjestelmän egalitaarisen perinteen kanssa ja lisäävän oppilaiden välistä eriarvoisuutta antamalla parempiosaisille vallan hyödyntää järjestelmää omaksi eduksi.⁷¹ Pernon peruskoulujen kannalta koulushoppailu saattoi siis vaikuttaa siten, että alueen parempiosaisilla vanhemmilla oli mahdollisuus hakea lapselleen paikkaa toisella alueella sijaitsevan koulun painotusluokalta. Tämä vaikutti koulujen oppilasmäärään laskevasti ja saattoi viedä koululta taitavimmat opiskelijat, jotka olisivat saattaneet jatkaa koulupolkuaan Pernon lukiossa.

---

⁶⁷ Rasinkangas 2013, 180–184, 190, 196, 201.

⁶⁸ Bernelius ja Vilka 2019, 3111–3112.

⁶⁹ Kosunen et al. 2020, 1481.

⁷⁰ Seppänen 2012, 29–30.

⁷¹ Seppänen 2012, 31; Kosunen et al. 2020, 1481.

Lukioverkkoraportissa työryhmä esittelee myös Pernon lukion tilanteeseen kehitys- ja ratkaisuehdotuksia, joita tulisi selvittää vielä tarkemmin. Pernon lukion toiminnan jatkaminen olisi mahdollista tiivistämällä sen yhteistyötä Turun ammatti-instituutin kanssa ja keskittämällä kaksoistutkinto-opiskelijoiden lukio-opiskelu Pernon lukioon. Muissa vaihtoehdoissa Pernon lukio lakkautettaisiin vaihtelevin järjestelyin työryhmän arvioidessa, ettei hakijamäärän nostaminen lukion opetussuunnitelmaa kehittämällä onnistuisi.⁷² Pernon lukion toiminnan jatkamista koskevat jatkoselvitykset kuitenkin hylättiin opetuslautakunnan käsittelyissä loppusyksystä 2004 ja kouluverkkoraportissa tyydytään toteamaan lukioverkon suhteen, että Pernon lukiota esitetään lakkauttavaksi ja muiden Turun lukioiden sisäänottoa kasvatetaan hieman.⁷³ Kuvaavaa prosessista on, että tutkittaessa opetuslautakunnan pöytäkirjoja syksyltä 2004, ei löytynyt lainkaan viitteitä lukioverkkoraporttiin, sen ehdottamiin jatkoselvityksiin tai edes siihen, että niiden toteuttaminen olisi hylätty lautakunnan kokouksessa.

Päätäjien laskiessa säästöjen määrää ja työryhmien tehdessä suunnitelmia Pernon lukio koki ulkopuolista painetta myös median suunnalta. Vuonna 2002 MTV3 julkaisi ensimmäisen ylioppilaskirjoitusten tuloksiin pohjanneen lukiovertailunsa, jossa Pernon lukio sijoittui heikoimman 10 lukion joukkoon.⁷⁴ Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen raportissa todetaan median suorittamista lukiomittauksista, etteivät ne täytä tutkimuksellisia standardeja niiden tilastollisen analyysin puutteen vuoksi. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, etteivät mittaukset kontrolloi lukioissa opiskelevien opiskelijoiden lähtötasoa.⁷⁵ Näin ollen ne kertovat ennen kaikkea lukion opiskelijoista eikä lukion opetuksen tasosta, jollaisena väistämättä monet lukijat ne kuitenkin tulkitsevat. Lukiomittaukset voidaankin nähdä ennen kaikkea medialogiikkaa ilmentävänä kaupallistettavana viihteenä lukijoille tieteellisen vertaisarvioidun tieteen sijaan.

Mittausten suorittamista kuitenkin jatkettiin ja myös seuraavina vuosina Pernon lukion sijoittui heikosti ollen vuonna 2005 koko Suomen huonoin lukio mittauksessa.⁷⁶ Uutisointi lukion heikosta menestyksestä ylioppilaskirjoituksissa välitti selkeästi negatiivista kuvaa Pernon lukiosta. Siinä missä media aiemmin oli välittänyt lukion itse luomaa positiivista

---

⁷² Lukioverkkoraportti 2004.

⁷³ Kouluverkkoraportti 2005.

⁷⁴ MTV3 25.06.2002, ”Tunnetut eliittikoulut lukiolistauksen kärjessä”.

⁷⁵ Kortelainen, Pursiainen ja Pääkkönen 2014, 1–3.

⁷⁶ *Turun Sanomat* 15.6.2005, ”Turun klassikko ja Puolalanmäki pärjäivät MTV3:n lukiovertailussa”; MTV3 12.06.2003, ”Lukioiden tasoerot säilyivät suurina”.

viestiä, nyt tilanne oli kääntynyt ympäri median ottaessa narratiivin omaan haltuunsa Pernon lukion kustannuksella. Toki voidaan pohtia, että positiivinen uutisointikaan ei aiemmin merkittävästi parantanut julkista kuvaa Pernon lukiosta. Tällöin lukiomittaukset ehkä ennemminkin vahvistivat käsitystä, joka ihmisillä oli jo entuudestaan Pernon lukiosta.

Lukioverkko- ja kouluverkkoselvitykset roolina oli tuoda esille tietoja, joiden perusteella pystyttäisiin tekemään valistuneita päätöksiä siitä, miten Turun kouluverkkoa tulisi kehittää. Pernon lukion ongelmana nostettiin esille etenkin laskenut oppilasmäärä, joka hankaloittaa lukion toimintaa. Lukiomittaukset olivat kiistanalainen keskustelunaihe jo tuohon aikaan ja niiden vaikutusta poliittiseen päätöksentekoon Pernon lukion lakkauttamisen yhteydessä arvioidaan lisää seuraavassa luvussa.

3.2 Opetuslautakunta esittää muutoksia kouluverkkoon

Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto käsitteli kouluverkkoraportin pohjalta tehtyä esitystä kouluverkon tarkistamiseksi vuosina 2006–2010 kokouksessaan 19.10.2005. Suurin osa kouluverkon muutoksista ja perusteluista liittyy perusopetuksen järjestämiseen ja tässä tutkielmassa käsitellään kouluverkon uudistusta Turussa siltä osin kuin se vaikutti Pernon lukioon. Vuonna 2004 julkaistussa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa yhtenä keskeisenä tavoitteena oli ala- ja yläkoulun välisen rajan poistaminen ja yhteistyö yli perinteisen asterajan. Tätä tavoitetta silmällä pitäen kouluverkkouudistuksessa yhtenä tavoitteena oli kouluyksiköiden yhdistäminen ja uusien yhtenäiskoulujen luominen.

Perno-Pansiossa oppilaiden koulupolku oli järjestetty siten että Pansion koulussa olivat luokka-asteet 1–6 ja Pernon koulussa luokka-asteet 7–9 sekä lisäksi samassa rakennuksessa toimi myös Pernon lukio. Kouluverkkoraportissa Pernon lukion lakkauttamista perusteltiin pedagogisesti paremmilla ratkaisuilla perusopetuksen kannalta, koska lukion lakkauttaminen tarjoaisi mahdollisuuden siirtää koko Perno-Pansion perusopetus saman kouluyksikön alle. Tämä tarjoaa raportin perusteella yhtenäisemmän koulupolun ja tuo säästöjä Pansion koulun koulukiinteistön sulkemisen myötä.⁷⁷ Voidaan kuitenkin pohtia, että kuinka merkittävä hyöty yhtenäiskoulun luomisessa olisi ollut verrattuna olemassa olleeseen järjestelyyn, jossa yläkoulu ja lukio toimivat samassa rakennuksessa. Tällöin aineenopettajan koulutuksen saaneet opettajat opettivat usein sekä yläkoululaisia ja lukiolaisia.

---

⁷⁷ Opetuslautakunnan päätös 226 (19.10.2005).

Opetuslautakunnan esityksessä kaupunginhallitukselle esitetään kuitenkin myös muita perusteluja Pernon lukion lakkauttamiselle 1.8.2007 lukien. Esityksestä vastuussa ollut opetustoimen johtaja Timo Jalonen muotoilee asian näin:

Pernon lukion olemassa oloa on perusteltu sillä, että se tärkeä Perno-Pansion alueen imagon kannalta. MTV3-kanava on tehnyt ainoan julkisen ja paljon kritiikkiäkin herättäneen lukiovertailun, jonka karu lopputulos, oli että Pernon lukio on Suomen huonoin. Välittynyt tieto ei ole eduksi koulun imagolle ja rehtori sekä opettajakunta joutuvat toimimaan mahdottomalta tuntuvan haasteen edessä lukion imagon ja kilpailukyvyn parantamiseksi.⁷⁸

Lauselmassa Jalonen nostaa esille Pernon lukion yhteydessä etenkin sen imagon eli julkisuuskuvan. Pernon lukio palvelee alueen etua imagon nostattajana, huono menestys ylioppilaskirjoituksissa heikentää sekä lukion että asuinalueen imagoa ja koska lukio ei ole onnistunut parantamaan julkisuuskuvaansa on lukion lakkauttaminen hänen mukaansa perusteltua. Pernon lukion opettajat kommentoivat esitettyjä väitteitä Turun Sanomien mielipidekirjoituksessa 21.10.2005 toteamalla ”heidän välittävän enemmän oppilaista kuin imagosta” ja että on ”tärkeämpää, että koulun oppilaista kasvaisi tasapainoisia ihmisiä ja ylioppilaita”⁷⁹ Lisäksi opettajat tuovat mielipidekirjoituksessaan esille Jalosenkin ehkä rivien välissä tunnustaman tosiasian, että MTV3:n lukiomittaus ei ole luotettava pohja Turun lukioverkon kehittämiseksi.

Pernon lukion lakkauttamiselle löytyy kansainvälisestä tutkimuskirjallisuudesta verrokkeja. Kirshnerin ja Pozzbonin tutkimuksessa niin ikään huono-osaisella alueella sijainneen Jeffersonin lukion sulkemista perusteltiin sen oppilaiden huonoilla oppimistuloksilla, jolloin luodussa narratiivissa opiskelijoille tehtiin palvelus siirtämällä heidät muihin lukioihin. Opiskelijat eivät kuitenkaan tulkinneet asiaa näin vain kokivat päätöksenteon ohittaneen heidät täysin ja päätös lukion sulkemisesta tuntui rangaistukselta.⁸⁰ Thompson ym. kuvailevat lukioita julkisina instituutioina, jolloin niiden lakkauttamista koskevan päätöksenteon tulisi olla demokraattisen prosessin seuraus. Heidän mukaansa ihmisten jättämisellä päätöksentekoprosessin ulkopuolelle voi olla pitkäkestoisia vaikutuksia, kuten kansan luottamuksen menettäminen.⁸¹ Pernossa moni kokikin tässä kohtaa, ettei kaupunki kuule tai pidä heidän puoliaan. Tätä tunnetta vahvisti entisestään konteksti, jossa Perno-Pansion

---

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ *Turun Sanomat* 21.10.2005, Pasi Henriksonin, Susanna Neran, Jukka Tulivuoren ja Anni Wilkmanin mielipidekirjoitus ”Päätääkö MTV3 Turun kouluverkosta?” mp.

⁸⁰ Kirshner et al. 2011, 1657.

⁸¹ Thompson 2025, 440–441.

asuinalue oli jäänyt vaille aktiivista kehittämistä ja nyt siihen kohdistui lisäksi palvelujen lakkauttamista.

Päätäjillä oli myös tiedossa, että Pernon yläkoulusta selkeä vähemmistö jatkoi opintojaan peruskoulun jälkeen lukiossa.⁸² Kuitenkin tästä joukosta yli puolet tekivät sen Pernon lukiossa ja voidaan pohtia, että lukion läheisyys ja esimerkiksi yläkoulusta tutut aineenopettajat madalsivat Pernon nuorten kynnystä lukio-opintoihin. Väite, jonka mukaan Pernon lukiolla oli vain imagoarvoa, on vähättelevä ja jättää huomiotta etenkin lukion opiskelijat ja henkilökunnan, joille lukiolla oli selkeästi arvoa. Pernon lukiolla oli arvoa myös muualla asuneille turkulaisille, joiden keskiarvo ei riittänyt muihin kaupungin lukioihin ja näin ollen Pernon lukio edisti koulutuksen tasa-arvoa mahdollistaen lukiokoulutuksen kaikille halukkaille.

Jalosen antama perustelu Pernon lukion lakkauttamiselle herättää kysymyksen medioitumisesta Turun kouluverkon uudistamisessa. Esserin ja Strömbäckin teoriassa yksi medioitumisen ulottuvuuksista liittyy tapaan, jolla median uutisointi aiheesta vaikuttaa tehtäviin päätöksiin.⁸³ Lisäksi Jalosen tapa käyttää median termiä imago korostaa Pernon lukion kohdalla sitä, miltä asiat vaikuttavat ja mikä yleinen tunne asiasta on. Pinnallinen ja lakkauttamispäätöksen seuraukset piiloon jättävä perustelu Pernon lukion lakkauttamiselle herättää kysymyksen siitä, oliko imago aito syy lakkauttamiselle vai haluttiinko todelliset syyt jättää mainitsematta.

Tapauksesta voidaan alleviivata, että Pernon lukion lakkauttamista olisi ollut mahdollista perustella pitkälti samoilla tavoilla kuin muita samaan aikaan lakkautettuja kouluja. Nämä perustelut tyypillisesti liittyivät laskeneeseen oppilasmäärään, koulujen yhdistämiseen tai huonokuntoiseen koulurakennukseen. Näistä jokainen piti paikkansa myös Pernon kohdalla, mutta sen sijaan opetustoimen johtaja toi imagon ja maineen lakkauttamispäätöksen keskiöön. Jalosen selvityksessä Pernon lukion maine on sekä perustelu että selitys sen epäonnistumiselle. Pernon lukion määrittelemine epäonnistumiseksi on kuitenkin pohjimmiltaan arvokysymys, jonka keskiössä on kysymys siitä, millaisia opiskelijoita lukioissa halutaan opiskelevan ja mikä lukion tehtävä instituutiona on. Seuraavassa luvussa tarkastellaan, ottavatko poliitikot kantaa tähän arvokysymykseen.

---

⁸² Lukioverkkoraportti 2004.

⁸³ Esser ja Strömbäck 2014, 204–207.

4 Lähiölukion tarina tulee päätökseen

4.1 Kaupunginhallitus asettuu lukion lakkauttamisen kannalle

Turun kaupunginhallitus kokousti kouluverkon tarkistamista koskevan esityksen tiimoilta yhteensä neljä kertaa marras-joulukuussa 2005. Näistä ensimmäisessä kokouksessa asia päätettiin panna pöydälle tarkempaa tutustumista ja lisäselvityksiä varten.⁸⁴ Toisessa kokouksessa niin ikään asia jätettiin käsittelemättä, koska JUKO ry:n (Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestön) kannanotosta seurannut yhteistoimintamenettely asianosaisten koulujen johtajien, rehtorien ja koulujen henkilöstöjen kanssa oli yhä kesken.⁸⁵ Kannanotossaan JUKO ry oli tuominnut tavan, jolla opetuslautakunta oli valmistellut kouluverkon tarkistamista koskevan esityksensä. Järjestön mukaan 14.10.2005 järjestetty tiedotustilaisuus ei täytä Turun kaupungin yhteistoimintasopimuksissa linjattuja menettelyjä, jotka vaativat henkilöstöä koskevien suunnitelmien läpikäyntiä yhteistoimintaelimissä.⁸⁶ Pidetyissä kokouksissa vastattiin henkilöstön työllistymiseen, johtamisjärjestelyihin ja muuttokorvauksiin koskeneisiin huoliin. Kolmannessa asiaa käsitelleessä kokouksessa asian käsittely siirrettiin seuraavaan kertaan opetustoimen johtosäännön uudistamiseen liittyvien muutosten valmistelua varten.⁸⁷

Kaupunginhallitus kokoontui neljännen kerran 5.12.2005 päättämään kouluverkon tarkistamista koskevasta esityksestään kaupunginvaltuustolle. Kaupunginhallitus päätyi esittämään kaupunginvaltuustolle suurilta osin opetuslautakunnan esityksen mukaista ratkaisua, jossa Pernon lukio lakkautettaisiin 1.8.2007 osana muita Turun kouluverkkoon kohdistuvia muutoksia. Tätä ennen kaupunginhallituksessa äänestettiin kuitenkin kahdesta vaihtoehdoisesta esityksestä, joista molemmat olisivat säästäneet Pernon lukion ainakin toistaiseksi. Valtuutettu Ville Niinistön (vihr.) esittämässä ehdotuksessa Pernon lukion tilanne olisi määrä tarkistaa tulevaisuudessa erillisen lukioverkkotarkastelun osana ja valtuutettu Nina Artesalon (vas.) esittämässä ehdotuksessa Pernon lukiota ei lakkautettaisi. Näiden kahden ehdotuksen välisen äänestyksen voitti Niinistön ehdotus valtuutettu Aleksi Randellin (kok.) tuella, jonka jälkeen tämä ehdotus hävisi äänestyksessä valtuutettu Petteri Orpon (kok.)

---

⁸⁴ Kaupunginhallituksen päätös 826 (7.11.2005), 13.7: 44 Turun kaupunginhallituksen pöytäkirjat, Hallintokeskus, Kaupunginkanslia, Turun kaupunginarkisto.

⁸⁵ Kaupunginhallituksen päätös 858 (14.11.2005).

⁸⁶ JUKO ry kannanotto 17.10.2005, Yhteistyötoimikunnan päätös 71 (25.10.2005), Kaupunginhallituksen päätöksessä 826 (7.11.2005).

⁸⁷ Kaupunginhallituksen päätös 886 (21.11.2005).

esittämälle ehdotukselle, jossa Pernon lukio esitettiin lakkautettavaksi.⁸⁸ Lopputulos ei ollut yllättävä sillä, kuten Laineikin esittää ”Turussa kaupunginhallituksen esitys voittaa lähes aina”.⁸⁹

Osana kaupunginhallituksen tiedoksi annettuja pöytäkirjamerkintöjä oli lukuisia vetoomuksia, kannanottoja ja aloitteita esimerkiksi alueellisilta vanhempainyhdistyksiltä. Näiden joukossa oli myös Perno-Pansion aluetyöryhmän vetoamus lukion toiminnan jatkamisesta.⁹⁰

Kannanotto on kiinnostava sen kiellessä jonkinlaisesta eri hallintokuntien yhteistyön puutteesta päätösten valmistelutyössä. Aluetyöryhmän tavoitteena oli löytää keinoja kaupunginosan kehittämiseen. Asuinalueiden kehittäminen esitetäänkin esimerkiksi THL:n segregatiota tutkineessa raportissa yhtenä alueellista eriytymistä torjuvana keinona.⁹¹ Päätös lakkauttaa alueella sijaitseva lukio on kaupunginosan kehittämisen sijaan palveluita heikentävä päätös.

Toinen esimerkki ristiriitaisista tavoitteista Perno-Pansion kehittämiseen on, että Pernon lukion lakkauttamista edeltäneessä kaupunginvaltuuston kokouksessa 25.10 tehtiin valtuutettu Seppo Lehtisen (sd.) toimesta valtuustoaloite, jossa ehdotettiin Perno-Pansion alueellisen eriytymisen ehkäisemiseksi ohjelmakokonaisuus, jota varten haettaisiin EU-tukirahoitusta. Valtuustoaloitteessa viitataan Perno-Pansion aluetyöryhmän hyvin alkaneeseen työhön ja sen allekirjoitti Lehtisen lisäksi 15 kaupunginvaltuutettua.⁹² Pernon lukion sulkemispäätös näyttäytyykin ristiriitaisena kaupungin oman alueellisen eriytymisen ehkäisemiseen liittyvän strategian näkökulmasta.

Lisäksi on kiinnostavaa pohtia osapuolia, jotka eivät antaneet kaupunginhallitukselle tiedoksi kannanottoaan. Yhtenä tällaisena on Pernon lukioon teollisuuslinjan perustamista aikanaan voimakkaasti tukenut alueen elinkeinoelämä. Esimerkiksi Taloudellisen tietotoimisto julisti alle 10 vuotta aiemmin teollisuuslinjaa ”kansalliseksi kärkihankkeeksi”⁹³, mutta nyt he tai yksikään paikallinen yritys, saati elinkeinoelämän etujärjestö ei jättänyt kannanottoa lukion ja samalla teollisuuslinjan lakkauttamista koskevaan suunnitelmaan. Syyksi hiljaisuuteen voi arvioida, ettei Pernon lukion teollisuuslinja todellisuudessa palvelut alueen teollisuutta ja

---

⁸⁸ Kaupunginhallituksen päätös 918 (5.12.2005).

⁸⁹ Laine 2020, 6.

⁹⁰ Kaupunginhallituksen päätös 918 (5.12.2005).

⁹¹ Saikkonen ym. 2018, 118–119.

⁹² Turun kaupunginvaltuuston päätös 241 liite 1 (24.10.2005), 13.1: 28 Turun kaupunginvaltuuston pöytäkirjat, Hallintokeskus, Kaupunginkanslia, Turun kaupunginarkisto.

⁹³ Pernon lukion johtokunnan pöytäkirja 1/1996.

yrietyksiä odotetulla tavalla. Tämä ei sinänsä olisi yllätys linjan epäonnistuttua vetämään puoleensa täysiä vuosikurssillisia innokkaita tulevaisuuden teollisuudenalan huippuosaajia.

Kaupunginhallituksen päätös asetti vihreän ryhmän ja vasemmiston vastustuksesta huolimatta Pernon lukion lakkautettavaksi 1.8.2007. Päätöksen esitteli kokoomuksen edustajat ja se, eteni kaupunginvaltuuston päätettäväksi sosiaalidemokraattien ja ruotsalaisen kansanpuolueen edustajien tuella. Tässä kohtaa prosessia oli merkille pantavaa Perno-Pansion aluetyöryhmän kannanotto ja toisaalta elinkeinoelämän päätös olla ottamatta kantaa. Seuraavassa luvussa tarkastelun kohteena on kaupunginvaltuuston kokous, jossa päätös Pernon lukion lakkauttamisesta tehtiin.

4.2 Kaupunginvaltuuston antama tuomio ei lopeta keskustelua

Kouluverkon tarkistamista koskeva esitys, jossa Pernon lukiota esitettiin lakkautettavaksi tuli Turun kaupunginvaltuuston käsittelyyn 12.12.2005. Käsittelyn aluksi valtuutettu Pirjo Rinne (vas.) ehdotti asian palauttamista valmisteluun. Äänestyksessä tämä ehdotus kumottiin äänin 44–23 ja käsittely jatkui. Käsittelyn edetessä esitettiin useita muutosehdotuksia, joista valtuutettu Ville Niinistön (vihr.) ja valtuutettu Sauli Saarisen (vas.) ehdotukset olisivat säästäneet Pernon lukion. Näiden ehdotusten sisällöt vastasivat puolueiden edustajien kaupunginhallituksen kokouksessa tuomia ehdotuksia. Lisäksi Pernon lukiota kosketti valtuutettu Petteri Orpon (kok.) täydennys kaupunginhallituksen ehdotukseen, jossa Pernon lukion toiminta jatkuisikin 1.8.2008 asti aiemmin esillä olleen 1.8.2007 sijaan. Pernon lukion olisi myös säästänyt Vasemmistoliiton Turja Lehtosen esitys asian hylkäämisestä.⁹⁴

Äänestykset kaupunginvaltuustossa etenivät siten, että lopuksi vastakkain olivat Niinistön ja Orpon muutosehdotukset, joista Orpon ehdotus voitti äänin 42–25. Äänestyksessä Orpon ehdotuksen puolelle asettuivat kokonaisuudessaan kaikki Kansallisen Kokoomuksen, Suomen Sosiaalidemokraattisen Puolueen ja Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen valtuutetut. Niinistön ehdotusta kannattivat Vihreän liiton ja Vasemmistoliiton valtuutetut ja Suomen Kristillisdemokraattien edustaja. Suomen Keskustan valtuutettujen äänet jakautuivat ehdotusten välillä. Näin Turun kaupunginvaltuusto teki päätöksen Pernon lukion lakkauttamisesta 1.8.2008 lukien.⁹⁵

---

⁹⁴ Turun kaupunginvaltuuston päätös 269 (12.12.2005).

⁹⁵ Ibid.

Päätöksessä näkyi ”Turun taudiksikin” nimetty yleisesti tiedossa oleva Turun kaupunginvaltuuston piirre, jossa kahdella suurella puolueyhdistyksellä eli kokoomuksella ja sosiaalidemokraateilla on tarpeeksi valtuustopaikkoja yhdessä viedä päätöksiä läpi.⁹⁶ RKP:n tukea päätökselle voi puolestaan selittää se, että kaikki lakkautettavaksi esitetyt koulut olivat suomenkielisiä. Vihreät ja Vasemmistoliitto olivat kouluverkon uudistusta koskeneessa päätöksessä puolueita, jotka yleisesti vastustivat koulujen lakkauttamisia.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa tehtiin myös useita kiinnostavia ponsiehdotuksia, joissa otettiin kantaa päätöksenteon taustalla olleisiin selvityksiin, tiedottamiseen sekä prosessin avoimuuteen ja inklusiivisuuteen. Tällaisia kannanottoja löytyi valtuutettu Tytti Seppäsen (kesk.) muutosehdotuksesta, valtuutettu Katri Sarlundin (vihr.) ponsiehdotuksesta ja valtuutettu Kjell Lundahnin (sd.) ponsiehdotuksesta. Sarlundin ponsiehdotus pureutuu asiaan näistä kattavimmin hänen vaatiessa, että jatkossa kuntalaisia laajasti koskevia päätöksiä valmisteltaessa suunnitelma lähetetään ensin muihin hallintokuntiin sekä kuntalaisille suunnattuun osallisuusprosessiin. Näin tulevissa kouluverkkotarkasteluissa päätöksenteon tukena olisi paitsi tiivistelmät monialaisista asiantuntijalausunnoista, mutta myös päätöksen kohteena olevien vanhempien, lasten ja koulujen henkilökunnan jäsenten mielipiteet.⁹⁷

Valtuutettujen esittämä kritiikki prosessia kohtaan pohjaa siihen, että esitystä valmisteltiin ainoastaan opetuslautakunnassa, jonka jälkeen se siirtyi kaupunginhallituksen käsittelystä kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi pienin muutoksin. Kaupunginhallituksen kokouspöytäkirjoihin on merkittynä, että kokouksissa ainoana hallituksen ulkopuolisina henkilöinä oli kuultu suomenkielisen opetustoimen johtajaa Timo Jalosta ja koulutusjohtaja Tapio Alapaattikoskea.⁹⁸ Bierbaum toteaa väitöskirjatutkimuksessaan, että koulujen sulkemisen talousvaikutukset ovat monimutkaisempia kuin pelkästään se paljonko rahaa säästyy, jos koulurakennus poistetaan käytöstä. Hänen mukaansa koulun sulkemisen taloudelliset vaikutukset pitävät sisällään myös välinearvon, joka syntyy inhimillisestä pääomasta ja koulutuksen myötä lisääntyneestä sosiaalisesta liikkuvuudesta. Lisäksi koulujen sulkeminen vaikuttaa alueen asuntojen arvoon ja kaupungin vetovoimaisuuteen sekä kykyyn pitää kiinni asukkaistaan.⁹⁹ Vaikka esimerkiksi Bierbaumin tutkimuksen tulokset eivät olleet

---

⁹⁶ Samuli Laine 2020, 82.

⁹⁷ Ibid.

⁹⁸ Kaupunginhallituksen päätökset 858 (14.11.2005) ja 886 (21.11.2005).

⁹⁹ Bierbaum 2016, 94.; Kouluverkkoraportti 2005.

päätäjien käytettävissä, voidaan arvioida, että kattavampi asiantuntijoiden käyttö olisi antanut monipuolisemman kuvan kouluverkon uudistuksen vaikutuksista.

Pernon lukion johto reagoi myös lakkauttamisuutiseen tavalla, joka tuo esille heidän äänensä sivuuttamisen päätöksentekoprosessissa. Kaupunginvaltuuston päätös päättyi sisältämään Orpon kokouksessa 12.12.2005 ensimmäistä kertaa esille tuoman ehdotuksen, jossa Pernon lukio jatkaa toimintaansa 1.8.2008 asti. Aiemmissa selvityksissä ja ehdotuksissa lukio oltiin lakkauttamassa 1.8.2007. Pernon lukion johto antaa tälle päätökselle täystyrmäyksen tuoden esille, kuinka mahdotonta lukion toiminta olisi lukukaudella 2007–2008, kun koulussa on jäljellä ainoastaan abivuosis kurssi uusien opiskelijoiden sisäänoton loputtua. Minimiin kutistunut opiskelijamäärä ei mahdollistaisi juuri minkäänlaista kurssitarjontaa ja vaikeuttaisi riittävän työmäärän tarjoamisen lukion opettajille.¹⁰⁰ Päätös lukion toiminnan jatkamisesta vuoteen 2008 asti peruttiinkin jo kesällä 2006 ja lukio sulki ovensa pysyvästi 1.8.2007.

Päätöksen pyörtäminen tarkoitti sitä, että Pernon lukion viimeinen vuosikurssi suoritti lukio-opintonsa loppuun jossain toisessa Turun lukiossa. Opiskelijat jaettiin ympäri Turun lukioita, jolloin moni opiskelija joutui erilleen ystävistään vieraaseen lukioon vieraiden opettajien opetettavaksi. Muutos aiheutti todennäköisesti ainakin osalle opiskelijoista stressiä ja epävarmuuden tunnetta, jonka voisi ajatella vaikuttaneen negatiivisesti opiskeluun. Osalle kauempaa lukioon tulleista opiskelijoista päätös saattoi myös lyhentää koulumatkaa ja antaa mahdollisuuden uusiin ystäviin. Pernon lukion sulkiessa ovensa oppilaiden sijoittaminen oli ainut vaihtoehto ja onkin kiinnostavaa pohtia, millaisia seurauksia päätöksellä oli erityisesti tähän ikäryhmään, jota päätös kaikkein suorimmin kosketti.

Turun kaupunginvaltuuston tekemästä kouluverkon tarkistamisesta koskeneesta päätöksestä tehtiin valitus hallinto-oikeuteen, joka hylättiin 30.6.2006. Tämän jälkeen hallinto-oikeuden päätöksestä valitettiin myös korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka pyysi kaupungilta selitystä valituksen takia. Valituksessa esitettiin kysymyksiä tiedottamiseen, vaikutusmahdollisuuksien varaamiseen, asiakirjojen julkisuuteen, valmistelun riittävyteen, esteellisyyteen ja tehtyjen päätösten epäselvyyteen.¹⁰¹ Mitään sinänsä uutta kaupungin vastauksessa korkeimman hallinto-oikeuden kyselyyn ei tuotu esille vaan kaupunki kuittaa aika lailla joka kohdan todeten valmistelun olleen lain mukaista. Myös korkein hallinto-oikeus hylkäsi valituksen.

---

¹⁰⁰ Pernon lukion vuosikertomus 2006.

¹⁰¹ Kaupunginhallituksen päätös 637 (2.10.2006).

Valitus kielii kuitenkin tyytymättömyydestä tapahtunutta päätöksentekoa kohtaan ja päätöksenteon laillisuus ei kerro päätöksenteon laadusta vielä kovin paljoa.

Kaupunginvaltuuston päätös 269 § asetti tuomionsa, jonka myötä Pernon lukion tarina oli tulossa päätökseensä. Päätökseen johtaneessa prosessissa oli läsnä useita epäkohtia, joihin reagoitiin aikalaisten toimesta kannanotoin ja valituksin. Monien tässä tutkimuksessa esille tuoduista lakkauttamispäätöksen taustalla vaikuttaneista ilmiöistä, kuten alueiden ja koulujen eriytymisen voidaan katsoa olleen läsnä päätöstä tehtäessä. Näitä ilmiöitä ei kuitenkaan suoraan kohdattu ja tuotu esille alkuperäislähteiden ollessa mykkiä vaan ne vaativat historian tutkimuksellista päättelyä tullakseen esiin. Tutkielman päätösluvussa esitetään johtopäätökset syistä Pernon lukion lakkauttamiseen.

5 Johtopäätökset

Pernon lukio lakkauttamisen taustalta löytyy monien kasvatustieteellisten, sosiologisten ja poliittisten ilmiöiden yhteisvaikutus. Keskeistä Pernon lukion tarinan päättymisessä on pidemmän aikavälin tapahtumakulku, jossa vaikutuksensa on niin epäonnistuneilla interventioilla kuin muuttuneilla taloudellisilla ja yhteiskunnallisilla olosuhteilla. Tutkielman tulokset ovat syntyneet käyttämällä laadullista sisällönanalyysia ja historiantutkimuksellista päättelyä, jossa primääriaineiston ja teoreettisen viitekehyksen avulla on luotu narratiivinen esitys Pernon lukion lakkauttamisesta.

Yksinkertaisimmillaan Pernon lukion lakkauttaminen voidaan esittää 2000-luvun alun kontekstissa, jossa Turun kaupunginvaltuustoa ohjattiin kunta- ja palvelurakennushankkeen yhteydessä hakemaan säästöjä karsimalla kouluverkkoa. Tarvetta uudistukselle selittää paitsi julkisen talouden tilanne, mutta myös kannatusta lisännyt uusliberalistinen arvopohja, jonka keskeisiin ajatuksiin kuuluu pienempi julkinen hallinto ja suurempi yksilön oikeus valita palveluista. Tämä tapahtui samanaikaisesti, kun Turussa lukioihin hakevien opiskelijoiden määrä kääntyi laskuun. Tämä muutos kohdistui yksinomaan Pernon lukioon, jonka ongelmina oli entuudestaan opiskelijoiden heikko opintomenestys, motivaatio-ongelmat ja muut opiskelun haasteet. Kun lisäksi koulurakennuskin oli peruskorjauksen tarpeessa ja lukion lakkauttamisen myötä pystytään yhdistämään Pernon yläkoulu ja Pansion alakoulu saman rakennuksen alle, Pernon lukion lakkauttaminen näyttäytyy loogisena ratkaisuna.

Tämä selitys ei kuitenkaan varsinaisesti tarjoa tyydyttävää selitystä siihen, miten Pernon lukio päätyi näin onnettomaan asemaan. Lisäksi edeltävä esitys jättää mainitsematta opetustoimen johtaja Timo Jalosen itse käyttämän perustelun lukion lakkauttamiselle eli lukion huonon maineen. Kysymys maineesta sitoo yhteen Pernon lukion tarinassa vaikuttaneet ilmiöt ja tarjoaa syvemmälle ulottuvan selityksen lukion lakkauttamiselle.

Koulujen ja lukioiden maine on aina sidoksissa jossain määrin alueeseen, jolla ne sijaitsevat. Perno-Pansion asuinalue kuului Turun mittapuulla huono-osaisimpiin alueisiin, joka näkyi alueen asukkaiden koulutustasossa, työllisyydessä ja tulotasossa. Tutkielmassa käytetty tutkimuskirjallisuus tuo esille selvän yhteyden vanhempien sosioekonomisen taustan ja lasten koulumenestyksen välille. Tämä ilmiö oli myös vahvasti näkyvissä sekä Pernon asuinalueen, että lukion maineessa ja voidaan ajatella, että toisen maineen parantaminen kehittämättä toista olisi mahdotonta. Lukion johto pyrki kuitenkin edistämään lukion mainetta hakemalla lukioon

omaa erikoislinjaa teollisuuslinjan muodossa. Hanke hyväksyttiin ja toi koululle positiivista huomiota medialta sekä yhteistyökumppaneita paikallisista teollisuusalan yrityksistä ja kansainvälisistä ystävyyskouluista.

Teollisuuslinja ei kuitenkaan onnistunut muuttamaan Pernon lukion mainetta parempaan sen epäonnistuessa houkuttelemaan opiskelijoita lukioon. Oman kolhunsa lukion maineelle aiheuttivat myös 2000-luvun alussa aloitetut lukiomittaukset, joissa Pernon lukio sijoittui vuosi vuodelta huonoimpien joukkoon. On mahdotonta sanoa tämän tutkielman valossa, oliko kyseessä yhteensattuma, kun päätös Pernon lukion lakkauttamisesta tehtiin sinä vuonna, kun se sijoittui Suomen huonoimmaksi lukioksi mittauksessa. Lukiomittaukset eivät tuoneet esille uutta tietoa Pernon lukiosta sen ongelmien ollessa jo entuudestaan tiedossa, mutta se toi nämä haasteet uudella tavalla osaksi julkista keskustelua.

Julkinen keskustelu kääntyi syksyllä 2005 käsittelemään Pernon lukion mahdollista lakkauttamista, vaikka haasteiden ratkaisemiseksi olisi saattanut olla valittavissa myös muita keinoja. Kaupunginosan määrätietoinen kehittäminen olisi ollut yksi ratkaisu, jolla olisi voitu pyrkiä huono-osaisuuden vähentämiseen sekä Pernon-Pansion lähiössä, että johdannaisesti Pernon lukiossa. Toisaalta Pernon lukio kärsi johtokuntansa mukaan koko tutkielman tarkasteluvälin ajan resurssipulasta, jolloin rahoituksen lisääminen lukiolle olisi voinut tarjota opiskelijoille heidän tarvitsemansa tuen. Lisäresurssit lukiolle tai lähiölle olisivat kuitenkin vaatineet taakseen poliittista tahtotilaa.

Politiikka syntyy arvovalinnoista ja Pernon lukion tapauksessa kysymyksessä oli koulutuksellinen ja alueellinen tasa-arvo. Pernon lukiolla voidaan katsoa olleen rooli siinä, että käytännössä jokaisella peruskoulunsa päättävällä nuorella oli mahdollisuus jatkaa opintojaan lukiossa. Tämä mahdollisuus sulkeutui Turun kaupungin karsiessa lukion aloituspaikkoja ja luopuessaan sijoituslukioperiaatteesta. Lisäksi lukion opetushenkilökunnan ja opiskelijoiden näkökulmasta lukion vahvuuksia olivat yhteisöllisyys ja laadukas opetus. Pernon lukion lakkauttamisessa tiivistyy piiloon jääneet kysymykset siitä, millaiset opiskelijat ansaitsevat opiskella lukiossa ja annetaanko arvoa sille mahdollisuudelle, että joku selviytyy vaikeuksien kautta voittoon.

Näkökulma, jossa Pernon lukiossa olisi tehty arvokasta työtä haasteista huolimatta ei noussut missään kohtaa poliittista päätöksentekoa edeltävää selvitystyötä esille. Läpi prosessin onkin nähtävissä epäkohtia, jotka liittyvät puutteelliseen tiedottamiseen asianosaisille ja heidän näkemystensä sivuuttamiseen. Lisäksi kritiikkiä esitettiin eri hallintokuntien asiantuntijoiden

kuulematta jättämisestä. Tutkimustiedon valossa koulujen lakkauttamisilla on laajoja koko asuinalueita koskettavia vaikutuksia, jotka olisivat saattaneet tulla esille, jos selvityksiä olisi tehty kattavammin. Samalla päätös lukion lakkauttamisesta asettuu ristiriitaan kaupungin Perno-Pansion alueellisen kehittämisen tavoitteen kanssa.

Pernon lukion lakkauttamispäätös olikin ennen kaikkea poliittinen päätös. Valta päätöksessä oli Turun kaupunginpolitiikalle tyypillisesti kahdella kaupungin tuon ajan valtapuolueella kokoomuksella ja sosiaalidemokraateilla. Etenkin kokoomuksella, jonka äänestäjäkunta on enemmässä määrin hyväosaisia, ei liene olleen erityistä halua ottaa Pernon lähiölukiota suojelukseensa. Vihreät ja vasemmistoliitto tekivät kouluverkon uudistamisesta omat ehdotuksensa, jotka olisivat säästäneet Pernon lukion. Kaupungin poliitikot eivät olleet yksimielisiä Pernon lukion lakkauttamistarpeesta ja tilanteeseen olisi näin ollut olemassa myös politiikan näkökulmasta vaihtoehtoja. Tällöin vastuu voidaan palauttaa jossain määrin myös poliitikkoja valtaan äänestäneille Turun asukkaille, joiden ajatteluun vaikuttivat ajan arvot ja näkemykset.

Tutkimuksellisesti kiinnostava jatkotutkimusaihe olisi, millä tavoin Pernon lukion lakkauttaminen rinnastuu muihin Turun 2000-luvulla tekemiin lukioiden lakkauttamispäätöksiin. Jatkotutkimukset voisivat selvittää, millaisia yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia on löydettävissä lähiölukion ja keskustan lukion lakkauttamisten välillä. Toinen näkökulma voisi olla historiallinen vertailu siitä, millä tavoin koulujen lakkauttamisia on perusteltu aiemmissa tai tulevaisuudessa kouluverkon uudistuksissa. Syntyvyyden ja sitä kautta oppilasmäärien laskiessa päätökset koulujen ja lukioiden lakkauttamisesta tulevat olemaan osa julkista keskustelua ja kuntapoliittista päätöksentekoa jatkossakin. Päätökset koulujen ja lukioiden lakkauttamisesta ovat usein kipeitä ja vaikeita. Katsomalla taaksepäin on mahdollista oppia aiemmista päätöksistä, ja tämä voi olla avain parempiin päätöksiin.

Lähteet

Arkistoaineisto

Turun kaupunginarkisto, Turku

Kaupunginkanslia

Hallintokeskus

13.1 Turun kaupunginvaltuuston pöytäkirjat 2005

13.7 Turun kaupunginhallituksen pöytäkirjat 2005-2006

Kasvatus- ja opetusvirasto

1.2012 Lakkautetut koulut: Pernon lukio

13.1 Johtokunnan pöytäkirjat 1995-2006

52.1 Pernon lukion vuosikertomukset 1995-2006

Lehdistöaineisto

Päätääkö MTV3 Turun kouluverkosta? Turun Sanomat. 21.10.2005. Viitattu 31.3.2025

<<https://www.ts.fi/lukijoilta/1074076583>>

Lukioiden tasoerot säilyivät suurina. MTV3. 12.06.2003. Viitattu 10.12.2025

<<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/lukioiden-tasoerot-sailyivat-suurina/1990680>>

Turun klassikko ja Puolalanmäki pärjäsivät MTV3:n lukiovertailussa. Turun Sanomat.

15.06.2005. Viitattu 10.12.2025 <<https://www.ts.fi/uutiset/1074051028>>

Tunnetut eliittikoulut lukiolistauksen kärjessä. MTV3. 25.06.2002. Viitattu 10.12.2025.

<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/tunnetut-eliittikoulut-lukiolistauksen-karjessa/1819826>

Tutkimuskirjallisuus

van Aerschot, Lina ja Jarkko Salminen. ”Hyvä, paha lähiö – nuoret ja asuinalueella syntyvä sosiaalinen pääoma”. *Sosiologia* 55, 3/2018, 248–262.

- Bernelius, Venla ja Katja Vilkama. "Pupils on the Move: School Catchment Area Segregation and Residential Mobility of Urban Families." *Urban Studies (Edinburgh, Scotland)* 56, 15/2019. <<https://doi.org/10.1177/0042098019848999>>
- Bierbaum, Ariel Hope. *Shifting Landscapes of Power and Privilege: School Closures and Uneven Development in Philadelphia*. Kaupunki- aluesuunnittelun väitöskirja. Berkley: University of California, 2016.
- Danielsbacka, Mirikka, Matti O. Hannikainen ja Tuomas Tepora. "Johdanto: tutkimuksen työkalut". *Avaimia menneisyyteen. Opas historiantutkimuksen menetelmiin*, toim. Mirikka Danielsbacka, Matti O. Hannikainen ja Tuomas Tepora. Helsinki: Gaudeamus, 2022, 7–19.
- Esser, Frank ja Johan Strömbäck. *Mediatization of politics: understanding the transformation of Western democracies*. London: Palgrave MacMillan, 2014.
- Fjellman, Anna Maria ja Kajsa Yang Hansen. "Examining Trends in School Segregation in Compulsory and Upper Secondary Education in Sweden: The Showcase of an Urban School Market." *Scandinavian Journal of Educational Research*, 2024, 1–21. <<https://doi.org/10.1080/00313831.2024.2419074>>
- Fullbrook, Mary. *Historical Theory*. London; Routledge, 2002.
- Herkman, Juha. *Politiikka ja mediajulkisuus*. Tampere: Vastapaino, 2019.
- Hjarvard, Stig. "The Mediatization of Society: A Theory of the Media as Agents of Social and Cultural Change." *Nordicom Review* 29, 2/2008, 102–31. <<https://doi.org/10.1515/nor-2017-0181>>
- Häivälä, Kirsti. *Lukion opettajien ääni - Aineenopettajien käsityksiä muutoksista ja visioista lukiossa*. Kasvatustieteen väitöskirja. Turku: Turun yliopisto, 2009.
- Kalela, Jorma. *Historiantutkimus ja historia*. 2. painos Helsinki: Gaudeamus, 2000.
- Kirshner, Ben ja Kristen M. Pozzoboni. "Student Interpretations of a School Closure: Implications for Student Voice in Equity-Based School Reform." *Teachers College Record* 113, 8/2011, 1633–67. <<https://doi.org/10.1177/016146811111300806>>
- Kleemola, Katri, Heidi Hyytinen, Tarja Tuononen, ja Auli Toom. "A Systematic Review of Empirical Literature on the Segregation of Educational Institutions and Its Consequences in Finland". *International Journal of Comparative Sociology*, 2023. <<https://doi.org/10.1177/00207152231219930>>
- Kortelainen, Mika, Heikki Pursiainen ja Jenni Pääkkönen. "Lukioiden väliset erot ja paremmuusjärjestys" *Vatt tutkimuksia* 179, 2014.

- Kosunen, Sonja, Venla Bernelius, Piia Seppänen, ja Miina Porkka. "School Choice to Lower Secondary Schools and Mechanisms of Segregation in Urban Finland." *Urban Education (Beverly Hills, Calif.)* 55, 10/2020, 1461–1488.
<<https://doi.org/10.1177/0042085916666933>>
- Laine, Samuli. *Turun kaupunginvaltuusto muutoksessa : Kassakaappisopimuksia ja avointa kabinettipolitiikkaa*. Poliittisen historian pro gradu -tutkielma. Turku: Turun yliopisto, 1981.
- Perry, Laura B, Emma Rowe, and Christopher Lubienski. "School Segregation: Theoretical Insights and Future Directions." *Comparative Education* 58 1/2022, 1–15.
<<https://doi.org/10.1080/03050068.2021.2021066>>
- Rasinkangas, Jarkko. *Sosiaalinen eriytyminen Turun kaupunkiseudulla. Tutkimus asumisen alueellisista muutoksista ja asumispreferensseistä*. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön väitöskirja. Turku: Siirtolaisinstituutti, 2013.
- Rentola, Kimmo. "Poliittisen historian tutkimuksen linjoja sadan vuoden ajalta". *Historia eilen ja tänään- Historiantutkimuksen ja arkeologian suunnat Suomessa 1908–2008*, toim. Sini Kangas, Marjatta Hietala ja Heikki Ylikangas. Helsinki: Suomen tiedeseura, 2009, 59–69.
- Saikkonen, Paula, Katri Hannikainen, Timo Kauppinen, Jarkko Rasinkangas ja Maria Vaalavuo. *Sosiaalinen kestävyys : asuminen, segregatio ja tuloerot kolmella kaupunkiseudulla*. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2018.
<<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-084-6>>
- Seppänen, Piia, Risto Rinne ja Virve Sairainen. "Suomalaisen yhtenäiskoulun eriytyvät koulutiet: Oppilasvalikointi perusopetuksessa, esimerkkinä Turun koulumarkkinat." *Yhteiskuntapolitiikka* 77 1/2012, 16–33.
- Thompson, Carise, Patricia A. Collins ja Jennifer Dean. "‘It Just Galls Me, as a Taxpayer’: Trust Implications of School Closure Decision-Making in Ontario." *Administration & Society* 57, 3/2025, 421–49. <<https://doi.org/10.1177/00953997241296117>>
- Tolonen, Tarja, ja Sinikka Aapola-Kari. "Nuorten toisen asteen koulutusvalinnat: pääomat, strategiat ja koulutuksellisen arvon muotoutuminen". *Sosiologia* 58, 2/2021, 117–133. <<https://journal.fi/sosiologia/article/view/124599>>
- Tuomi, Jouni ja Anneli Sarajärvi. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 2024.

Vanhalakka-Ruoho, Marjatta. "Nuori ja perhe koulutussiirtymässä". *Ammatilliseen vai lukioon: Nuoren suunnanottoja perheen kehystämänä*, toim. Mira Tuononen ja Marjatta Vanhalakka-Ruoho. Joensuu: Itä-Suomen yliopisto, 2016, 1–8.

Vuolanto, Ville. "Tutkimusprosessi, metodit ja historiantutkimuksen ominaislaatu" *Historiallinen Aikakauskirja*, 3/2007, 304–316.

Yoon, Ee-Seul, Victoria Grima, Corinne E. Barrett DeWiele, ja Lucas Skelton. "The Impact of School Choice on School (Re)Segregation: Settler-Colonialism, Critical Geography and Bourdieu." *Comparative Education* 58, 1/2022, 52–71.

<https://doi.org/10.1080/03050068.2021.1983349>